Է. ՏԱՐԻ 1854 — ԹՈՒՄԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 11 ԱՐԵԳ 4382 – Հ. Տ. 19 ՄԱՐՏ 1890 – Ն. Տ. 31 ՄԱՐՏ 1890 – ՀԻՋ. 9 ՇԱՊԱՆ 1307 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՀ ԱՐԵՒԵԼԻ ԳՈՒՅԳԱՅՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂԳԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible] ՕՐԱԳՐԻ
Գալատիա, Նորատունկեան-իան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده‌سی آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԻՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար [illegible]	160
» » [illegible]	80
» » [illegible]	40
Գաւառաց » [illegible]	200
» » [illegible]	100
Օտար երկիրներու առ.	56
» » վեր. » »	28

Դուրս զրկուած լրագրոց համար հարկաւոր է խմբագրութեան գրել նամակ կամ գրութիւն ետ լրացուցած

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 19 ՄԱՐՏ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Զամչյլին խնդիրը տակաւին կը յուզուի Ֆրանսայի մէջ. որովհետեւ այդեպանք՝ իրենց խաղողը սուղ վաճառելու համար՝ կը հակառակին չամիչի ներմուծման ի Ֆրանսա և չամիչէ գինւոյ շինութեան. Այդեգործ գաւառաց ներկայացուցիչ ծերակուտականք և երեսփոխանք կը պաշտպանեն իրենց ընտրողաց շահերը, թէպէտ ֆրանսական ազգին ստուար մեծամասնութեան շահերն յայտմ մասին տարբերին այդեգործաց շահէն.

Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց արդէն, երեսփ. Ժողովոյ մարտ 24ի նստին մէջ եւս, արտաքին գործոց նորընտիր նախարար Պ. Ռիպօ, այդեգործ գաւառաց ներկայացուցիչներուն պատասխանելով, որք նոր նախարարութեան այս մասին տուած որոշումն իմանալ կ'ուզէին, յայտարարեց թէ անխոհեմութիւն է խզել Թուրքիոյ հետ առեւտրական յարաբերութիւններն, որք տարին 200 միլիոն ֆրանքի արժէք ունին, մանաւանդ երբ այսպիսի խզումէ մը օգտուելու միտպատրաստ ալյոլորջ մրցակիցներ և հակառակորդներ շատ կան. Դերմանիոյ, Իտալիոյ, Անգլիոյ և Աւստրիոյ հետ Թուրքիոյ առեւտրական դաշնադրութեանց պայմանաժամը լրանալու վրայ է, և մինչեւ որ նոր դաշնագիր կնքեն, այս Տէրութիւնք իրարու պիտի ընծայեն մաքսային ամենէն նպաստաւոր պայմանները զորս կուտան ուրիշ ազգերու. Այսպիսի վայրկենի մը մէջ վտանգալից է Թուրքիոյ հետ ամէն պայմանագրական կապ խզուած հռչակել՝ քանի որ ֆրանքֆիթուրք առեւտրական դաշնագրին ժամանակը լրացեալ է, և Ֆրանսայի ընդհանուր սակագնոյն համեմատ մաքս առնուլ Թուրքիոյ վաճառքէն, առանց կանխաւ ազդարարութեան և առանց բանակցութեան Թուրքիոյ հետ. Ֆրանսա մաքսային խնդրոյ մէջ իւր որոշման ու տնօրինութեան ազատութիւնը պիտի վերստանայ 1892ին, և երեսփ. Ժողովը մինչոց պիտի ունենայ խնդրոյն վրայ վիճաբանելու. Այս մաքսային խնդիրք զատ զատ տնօրինուելու չեն, այլ ամենքը միահաղոյն, երկրին ընդհանուր շահուց համաձայն. Եթէ չամիչներու ընդհանուր խնդրոյն վրայ վիճաբանութիւն մը յարուցուի, կառավարութիւնը չի հակառակիր, որովհետեւ չամիչները միայն Թուրքիայէն չեն բերուիր ի Ֆրանսա. Խօսք կայ թէ գինեշինութեան սահմանեալ չամիչներուն վրայ ներքին տուրք կրնայ դրուիլ. Կառավարութիւնն առ այս չընդդիմանայ, և ազատ կը թողու խորհրդարանն՝ այս մասնաւոր խնդիրն առանձինն ուսումնասիրելու. Կառավարութիւնն այս զգուշաւոր ընթացքին հետեւիլ կարելւոր կը դատէ՝ եգիպտոսի, Թուրքիոյ և համայն Արեւելից մէջ Ֆրանսայի առեւտրական ու քաղաքական շահերը պաշտպանելու համար.

* * *

Պ. Ռիպոյի յայտարարութեանց վրայ վիճաբանութիւն ծագելով, ոմանք հաւանեցան Թուրքիոյ հետ Ֆրանսական կառավարութեան առժամանակեայ կարգադրութեան, և ուրիշներ պահանջեցին որ կառավարութիւնը պաշտպանէ այդեպանից շահերն օտարամուտ չամիչներուն դէմ. Արտաքին գործոց նախկին նախարար Պ. Ֆլուռէնս եւս խօսք առնելով, ըսաւ թէ քանի որ Թուրքիոյ հետ Ֆրանսայի դաշնագրական դրութիւնն երկու տարբեր մեկնութիւններ կը վերցնէ, պէտք է յատուկ օրէնքով մը նախ այս խնդիրը կարգադրել, այսինքն որոշել թէ այժմէն ի՛նչ տեսակ սակագնի համեմատ մաքս պիտի առնուի Թուրքիայէն բերուած վաճառքէ. Պ. Ռիպոյի բացատրութիւնք ըստ բաւականին չեն պարզած խնդիրը. Չի բաւեր մերժել Պ. Թիռառի նախարարութեան որոշումը թէ Ֆրանսա իւր մաքսային ամենէն նպաստաւոր սակագնոյն համեմատ մաքս առնու օսմանեան վաճառքէ. Եթէ նախորդ վարչութիւնը սխալ մ'ըրած է խնդրոյն վրայ կանխաւ Խորհրդարանին որոշումը չստանալով, արդի նախարարութիւնը պէտք չէ կրկնէ նոյն սխալ. Պ. Ֆլուռէնս հետեւապէս հրաւէր կը կարդայ կառավարութեան որ Թուրքիոյ հետ Ֆրանսայի առեւտրական յարաբերութիւնները կանոնադրող օրինական ծրագիր մը մատուցանէ Խորհրդարանին. Մինչեւ որ այս ծրագիր քուէարկուի, կը պահպանուի այն դրութիւն թէ Ֆրանսա իւր (Թուրքիոյ համար) ամենէն նպաստաւոր սակագնոյն համեմատ մաքս կ'առնու օսմ. ապրանքէ.

* * *

Պաշտպան-դրութեան կուսակցութեան գլուխ Պ. Մէլլին ըսաւ թէ Խորհրդարանին պարտքն է աջակցիլ այս նորակազմ վարչութեան՝ փափուկ վիճակէ մը պատուով դուրս ելնելու համար. Այս պատճառաւ ընդունելի չէ Պ. Ֆլուռէնսի առաջարկը. Պ. Թիռառ իւր ստորագրութիւնը տալով Թուրքիոյ, Ֆրանսայի ստորագրութիւնը տուած եղաւ. Խորհրդարանն անչուշտ իրաւունք ունի մերժելու սխալմամբ տրուած ստորագրութիւն մը. բայց ո՞չ ապաքէն այս կերպիւ Ֆրանսայի պատիւն և ազդեցութիւնը տարօրինակ կերպիւ կը հարուածուի և կը վնասուի Արեւելից մէջ. Կը պահանջուի որ Ֆրանսա իւր ընդհանուր սակագնոյն համեմատ մաքս առնու օսմանեան ապրանքէ. Բայց Թուրքիա ընդհանուր սակագին չունի. Թուրքիոյ մաքսային օրէնսդրութիւնը կը բովանդակի Տէրութեանց իրաքանչիւրին հետ կնքեալ առեւտրական դաշնագրաց մէջ. Ասոնցմէ դուրս որոյ բան չկայ. Չկանխենք այնպիսի որոշումներ որք 1892ին պէտք է տրուին, և մինչեւ այն ժամանակ մեր Թուրքիոյ համար նպաստաւորագոյն սակագնոյն համեմատ մաքս առնունք օսմանեան ապրանքէ. Այս կերպիւ, Թուրքիա չի կրնար տարբեր դրութեամբ վարուիլ Ֆրանսայի հետ, մինչ 1892 էն անդին Ֆրանսա իւր գործողութեան ազատութիւնը ձեռք կը բերէ՝ իւր շահուց պահանջած կերպիւ մաքս դնելու համար օսմանեան ապրանաց վրայ, քանի որ 1892ին Ֆրանսայի ամեն առեւտրական դաշնագրաց պայմանաժամերը մէկէն կը լրանան, եւ Ֆրանսա կարող է անխոտիր ամեն ազգաց ապրանքին վրայ մաքսերը ծանրացնել, որով ինքնին կը ծանրանան նաեւ օսմանեան ապրանքէ առնուած մաքսերն. Ո՞չ ապաքէն Պ. Ռիպօ կ'ապահովէ զմեզ թէ 1892ին մաքսային խնդրոյ մասին մեր գործողութեան ազատութիւնը վայելելու բացարձակ ստուգութիւն ունինք դիւանագիտական եզանակաւ. Ուրեմն, Պ. Մէլլին կը խնդրէ Ժողովէն որ կառավարութեան առաջարկած կարգադրութիւնը ընդունուին, քանի որ այս կերպիւ կը պահպանուին թէ՛ խորհրդարանական առանձնաշնորհութիւնք, թէ այդեպանից շահերն և թէ Արեւելից մէջ Ֆրանսայի դարաւոր դիրքն ու ազդեցութիւնը. Պ. Մէլլին առաջարկեց. «Ժողովն, ընդունելով կառավարութեան յայտարարութիւնները, կ'անցնի յօրակարգ». 15 ի դէմ 484 քուէով ընդունուեցաւ. Ի պատասխան հարցման մը, եւմտական նախարար Պ. Ռուվիէ ծանոյց թէ Թուրքիայէն չամիչ բերող վաճառականք մարտ 9էն ի վեր (Ն. Տ.) իրրև աւանդ մաքսատանց կը յանձնէին Ֆրանսայի ընդհանուր սակագնոյն և Թուրքիոյ հետ կնքեալ պայմանագրական սակագնոյն տարբերութիւնն, ըստ որոշման Խորհրդարանի այս տարբերութեան դումարը վերջնապէս կա՛մ Ֆրանսայի մաքսային մնուն յանձնելու կամ ետ առնելու համար, Խորհրդարանի քուէարկած օրակարգին զօրութեամբ, այս տարբերութեան դումարն այժմ ետ պիտի տրուի յիշեալ վաճառականաց.

* * *

Այս որոշմամբ չգոհացան այդեպանք, ի դիմաց որոց մի քանի երեսփոխանք օրինական առաջարկ մը մատուցին, որով յատուկ տուրքի մը կ'ենթարկին դինեշինութեան սահմանեալ չամիչք. Արմատական երեսփոխան մը բողոքեց այս առաջարկին դէմ, որոյ հետեւանքը պիտի լինի աղքատ դասուց խմած ածան գինին սուղցնել. Առաջարկութեան հեղինակները պատասխանեցին թէ իրենց առաջարկած տուրքն ո՛չ թէ սպառողաց պիտի դպչի այլ գինւոյ գործարանատերաց, որք չամիչը կը գործածեն ահռելի խառնուրդներ շինելու. Եւմտական նախարարին հաւանութեամբ, այս առաջարկ նախաքննութեան յղուեցաւ.

Զամչյլին խնդրոյն վրայ Ֆրանսայի երեսփ. Ժողովոյն որոշումն սա բարոյականութիւնը կրնանք հանել.— Օտար Տէրութեան մը հանդէպ Ֆրանսայի կնքած պայմանագրութիւնք կը յարգուին, քանի որ կատարեալ իրաւունքն են. բայց Մերակոյտն իրաւամբ կը տարակուէ Պ. Թիռառի վարչութիւնն, որովհետեւ օտար Տէրութեան մը հետ պայմանագրութիւն մը կնքելէ առաջ Խորհրդարանի հաւանութիւնը չէր ստացած. Նոր վարչութիւնը մի և նոյն պայմանագրութիւնը կը պահպանէ, բայց որովհետեւ կը ճանչէ Խորհրդարանին իրաւունքն, Երեսփ. Ժողովը կը հաւանի Մերակոյտին մերժած կարգադրութեան, և նոր վարչութիւնը կանգուն կը մնայ.

ՊԻԶՄԱՐԲԵԱՆ ԽՆԴԻՐՆ

Առաջին անգամ չէ որ Պիզմարքեան խնդիր ծագի. Վիլհելմ Ա. Կայսեր օրով, ամեն անգամ որ Պիզմարք գրժուութեան մը կը բախէր ծերունի Կայսեր կողմէ, հրաժարական կուտար. Ցաղնապ մը կը ծագեր, և մի քանի օր կը տեւէր. Բայց ի վերջոյ Կայսրը կը զիջանէր. Բաւական էր որ զինուորական խնդրոց վրայ իւր ուղածը կատարուէր. Վիլհելմ Ա. ամեն բանի վրայ զիջում կ'ընէր Պիզմարք իշխանին. Ֆրետերիկ Կայսեր սակաւօրեայ իշխանութեան միջոցին ալ Պիզմարք իշխան սպառնացաւ հրաժարիլ եթէ Վիքթորիա իշխանուհին Պալթեմպերկեան Ալեքսանդր իշխանին հետ ամուսնացնելու խորհուրդն իրագործուէր. Ֆրետերիկ Կայսրն և Կայսրուհին չատ վշտացան Երկաթեայ Նախարարապետին այս ընդդիմութեան համար. Դիտէին թէ Վիքթորիա իշխանուհին ներմակէս կը սիրէր Պուլկարաց Նախորդ իշխանը. Բայց ինչպէս Վիլհելմ Ա., Ֆրետերիկ Կայսր եւս չկրցաւ Պիզմարք իշխանի հրաժարականն ընդունելու պատասխանատուութիւնն ստանձնել, և այս անգամ եւս Պիզմարք յաղթեց. Պալթեմպերկեան իշխանին յոյսն ի դերեւ ելաւ, և իրեն դէմ գերման կառավարութեան կողմէ այնչափ ցուցաբ վարմունք տեսաւ որ իւր զայրոյթին նոր սիրով մ'ևեթ յագուրդ տուաւ.

Վիլհելմ Բ. իւր հօրմէն և իւր պապէն տարբեր կը խորհի Պիզմարք իշխանի ծառայութեան վրայ, և մէկ խօսքով կ'ընդունի մեծանուն նախարարապետին հրաժարականն. Եւրոպա ապշած մնացած է թէ որո՞ն վրայ աւելի զարմանայ. Երիտասարդ Կայսեր յանդգնութիա՞ն թէ ծերունի աշխարհավարին անկման մեծութեան վրայ.

—Աւստրիոյ Կայսրն և Իտալիոյ թագաւորն առանձին նամակներ գրելով առ Պիզմարք իշխան, իւր հրաժարականին առթիւ ցաւ յայտնած են, և շնորհակալութիւն այն մեծ ծառայութեան համար զոր մատուցած է եւրոպական խաղաղութեան՝ կնքելով Երրեակ Նիզակակցութիւնը.

—Սերպիոյ կառավարական լրագիրք կը հրճուին Պիզմարք իշխանի հրաժարման համար. Սերպք կը կարծեն թէ այս հրաժարմամբ Երրեակ Նիզակակցութիւնը կը քայքայի. Գերմանիա Ռուսիոյ կը մերձենայ, և հետեւապէս Աւստրիոյ-Հունգարիոյ շահերն անպաշտպան կը մնան, որով սաւտարերք կրնան զօրանալ.

—Վիլհելմ Կայսր սրտակից բարեկամի մը նամակ գրեր է, զոր Վէյմարի լրագիր մը կը հրատարակէ. Կ'ըսէ թէ «այս վերջին օրերս սաստիկ վիշտ զգաց, իբրէ թէ երկրորդ անգամ կորուսած լինէր իւր մեծ-հայրը». Բայց վեհապետական պարտաւորութեան առջեւ չընկրկիր, թէեւ օր մը այն բեռին ներքեւ ընկճի. «Պետութեան նաւուն վրայ դէմի պաշտօնը վարել այսուհետեւ ինձ կը վիճակի. Նաւուն ընթացքն անփոփոխ կը մնայ. յառաջ ուրեմն, և լիաշոգի՛».

—Պիզմարք իշխան Պերլինէ մեկնելէն յառաջ այցելութեան գնաց Ֆրետերիկ Կայսրուհին. Ի՞նչ տեսակ զգացումներ ունեցաւ արդեօք դժբախտ Կայսրուհին՝ պաշտօնանկ տեսնելով իւր առջեւ այն մարդն որ երբեմն դողացուցած էր գիրեսերիկ հիւանդ Կայսրն և իւր իսկ (Կայսրուհւոյն) օրինաւոր ազդեցութիւնը չպաշտպանելու հետամուտ եղած էր, պնդելով թէ Ֆրետերիկ Կայսր «կանանց խորհուրդ պէտք չէ հարցունէ».

ՍԵՐԲԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ նոր վէճ մը ծագեցաւ, որ ուշադրութեան արժանի է. զի կարելի է նոր պատերազմ մը յառաջ բերէ այս երկու փոքր ազգաց միջեւ, որք քաղաքական տարբեր հոսանքներու կը հետեւին, և աներեւոյթ հզօր վարիչներու ձեռք գործիք կը լինին. Ուսք կ'ուզեն որ Սերպիա Պուլկարիոյ կողմն վրայ փուչ մը լինի.

Ինչպէս կը յիշուի, մակեդոնացի Պուլկար ուսանողք ոմանք գանգատած էին Պելկրատի պուլկար գործակալին թէ Սերբք զիրենք խաբելով Պելկրատ բերած են՝ սերպ կառավարութեան ծախիւք ազգային կրթութիւն ստանալու. Բայց այնպիսի ուսում մը կը տրուի որ իրենց պուլկար ազգութիւնն անարգել կը սովրին, եւ զիրենք Ցսերպ ընել կ'ուզուի. Հետեւապէս, սերպական վարժարաններէն մեկնեցան, և իրենց խնդրանօք, պուլկար գիւանագիտական գործակալ Պ. Մինչեւիչ վճարեց անոնց ճամբու ծախքը մինչեւ Սոֆիա.

Սերպ կառավարութիւնն ամբաստանեց զՊ. Մինչեւիչ թէ գիւանագիտական սովորութեանց հակառակ ընթացք մը բռնած է՝ աշակերտաց վարժարանէ փախչիլը քաջալերելով. Պուլկար կառավարութիւնն ընդհակառակն իւր գործակալը շնորհաւորեց՝ իւր պաշտօնը ճշդիւ կատարելուն համար. Ասոր վրայ սերպ կառավարութիւնը Պելկրատի Պ-դ-ծ-ն-ն Օրէնքն մէջ ծանուցանել տուաւ թէ Պ. Մինչեւիչ իւր ոխալը խոստովանած է. Գործակալն յայտարարեց թէ այնպիսի խոստովանութիւն չէ բրած, և յետոյ կոչումի պահանջեց. Սերպ կառավարութիւնը մերժեց, և պահանջեց Սոֆիայի կառավարութենէն ետ կանչել զՊ. Մինչեւիչ. Զայս մերժեց Պուլկարիա, պնդելով թէ սերպ կառավարութեան պահանջումն անվայել լեգուաւ խմբագրուած է, թէ պուլկար կառավարութիւնը կրնայ ետ կանչել զՊ. Մինչեւիչ, բայց հրապարակաւ յայտարարելով թէ գոհ մնացած է իւր գործակալին ընթացքէն, թէ սերպ կառավարութիւնը բիրտ ընթացք բռնած է անոր դէմ, և թէ, վերջապէս, զՊ. Մինչեւիչ Պելկրատէ ետ կանչելուն առթիւ, Պուլկարիա պիտի հարկադրի դեսպանական յարաբերութիւնները խզել Սերպիոյ հետ.

Խնդիրն այս վիճակին մէջ է, և հեռագիրը ծանոյց շաբաթ օր թէ Պելկրատի լրագիրք գրչի սաստիկ պատերազմ հրատարակած են Պուլկարիոյ դէմ, այս խնդրոյ պատճառաւ.

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Փանիցա հաղարապետ դեռ դատաստանի չենթարկուեցաւ. Նորագոյն ձերբակալեալք են հարիւրապետք Մինչէվ և Լիվանով և տեղակալ Սթամպոլէնով. Ասոնք երեւելի սպաներ էին պուլկար բանակին մէջ, և Ֆերտինանտ իշխանին հաւատարիմ կուսակիցներ կը կարծուէին.

Փանիցա կատարեալ խոստովանութիւն ըրեր է, յայտնելով թէ իւր մտադրած ձեռնարկութեան նպատակն էր Պուլկարիոյ մէջ այնպիսի վիճակ մը յառաջ բերել որ Ռուսիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ հաշտութիւն գոյանայ.

—Պուլկարիոյ կառավարական լրագիրք կը պնդեն թէ Ֆրանսա բաւական չէ համարի Թուրքիոյ հետ համաձայնել առեւտրական դաշնագրաց խնդրոյն վրայ, որովհետեւ եթէ Պուլկարիոյ շահուց հակառակ որոշումնք տրուին, իշխանապետութիւնը կրնայ իւր մասին չճանչել գոյացեալ կարգադրութիւնները.

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Ամէնքէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հելլէն կառավարութիւնն յայտարարած է Բ. Դրան թէ այլ ընդայլոյ մեկնութեանց տեղի չտալու համար և իբրեւ հաւատիք իւր խաղաղասէր դիտաւորութեանց, ետ կը կենայ օսմ. սահմանաց վրայ կատարուելիք ռազմափորձերէն.

—Անգլիական լրագիրք կը կարծեն թէ հելլէն կառավարութիւնն ետ պիտի կենայ սատարելէ այն կրետացի գաղթականաց որք կղզոյն մէջ նոր շփոթութիւններ յարուցանել կը խորհին.

—Անցեալ տարի Ցունաստանի բազմամարդութիւնն էր 2,187,208 հոգի, յորմէ 1,133,625ն այր են և 1,053,883ն իգական սեռէ.

ԲՈՓՐԻՎԻ ԵՒ ՊԻԶՄԱՐՔ

Ն-յ-ն-ա-լ Զ-ր-ն-ա-ն կը պատմէ թէ 1878ին Պիզմարք իշխան, Ֆրիտրիխսրուհէ Պերլին երթալուն, կայարանի մը մէջ Բափրիվի զօրավարին հանդիպելով՝ իւր վագոնն հրաւիրած և խօսակցած է. Նոյն երեկոյ ի Պերլին իշ-

---

—)(110)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ՋՈՒՐՈՒՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

—Անգաղտնապահութիւն մը չեմ ըներ զայն ձեզ ըսելով. Հէյօն այսօր կանխիկ պիտի վճարէ ինձ երկու հազար եօթը հարիւր քառասուն երեք ֆրանք, ծախքերն ալ մէջը բնականաբար.

—Ազէ՛կ, ազէ՛կ. Աւասիկ ձեզմէ սպասած ծառայութիւնս. Ես Սիւլլի պիտի մնամ. Միռ-ա-Մօռի մտնելն ու ելլելը պիտի դիտեմ. Ցետոյ պիտի գամ զձեզ գտնել և պիտի հարցունեմ թէ ի՛նչ տեսակ դրամ վճարած է ձեզ.

—Ազկից դիւրին ի՛նչ կայ.

—Հարկաւ.

Երկու ժամ յետոյ, Միռ-ա-Մօռ նոտարին գրասենեակը կը մտնէր.

Կէս ժամ յետոյ դուրս կ'ելլէր.

Եւ գիւղին ծայրն անհետ ըլլալուն պէս, Մարէսքօ ինք կը մտնէր նոտարին գրասենեակը.

Նոտարը զինքը տեսնելուն պէս.

—Եթէ ուզէք գրասենեակս մտնել, պարոն, գրասեղանիս վրայ պիտի տեսնէք հազար ֆրանքնոց երեք պանքնոտները որոցմով ջաղացպանը վճարեց հողերուն գինը. Երրորդին վրայ, երկու հարիւր յիսուն եօթ ֆրանք ետ տուի.

Ոտիկանին մատները կը դողդողային, երբ պանքնոտները ձեռքն առաւ.

—Արդեօք սխալե՞ր եմ, մրմնջեց. Թերեւս յաջողիմ գիտնալ. Ա՛հ, եթէ յաջողէի.

Եւ սիրտ առնլով, կը դիտէ առաջին պանքնոտմին եւ երկրորդ պանքնոտմին թիւերը.

Ադոնց ո՛չ մին ո՛չ միւսը չեն համապատասխաներ այն թիւերուն զորս առենօք հայր Բուրաժոյի տումարէն քաղած էր եւ որոց խօսքն ըրած էր Ժան-Ժանին.

Բայց կը մնար մէկ տոմսակ մը, քիչ մը աղտոտած, քիչ մը մրոտուած, միւսներուն նման.

Մարէսքօ կը դիտէր.

Ու սարսուռ մը կ'ունենար. Չկրցաւ ուրախութեան ճիչ մը զսպել.

—Կը կասկածէ՞ի, կը կասկածէ՞ի. Թըշուառականները.

Այդ տոմսակի թիւն է՝

795—781

Բուրաժոյի խուցին մէջէն գողցուած հազար ֆրանքնոց պանքնոտներէ միոյն թիւն էր այս.

—Պարոն, ըսաւ Մարէսքօ—որ այս անգամ ուրախութենէն կը դողար—հաճեցէք այս տոմսը ձեռքէ չհանել. դատական իշխանութեանց համար ամենամեծ կարեւորութիւն ունի այն. Ի հարկին ցոյց պիտի տաք զայն.

—Հասկցայ, պարոն, ըսաւ նոտարն որ հետաքրքրուած կը մնար.

Կ'ուզէր աւելին գիտնալ.

Սակայն Մարէսքօ մեկնած էր արդէն.

Ոտիկանութեան լրտեսը բաց օդի, շարժման պէտք կ'զգար. Տենդ ունէր և հազարումէկ գաղափարներ կը պաշարէին իր ուղեղը.

—Թշուառակնը՛, թշուառականը՛, կը կրկնէր. Իր պարկեշտ մարդու երեւոյթներովը ու անվերջանալի զուարթութեամբն հանդերձ՝ ինչպէ՛ս իրաւունք ունէի կասկածելու.

Ի՞նչ որոշման պիտի յանգէր.

—Պանքնոտներու մնացեալ մասը ջաղացքին մէջ պահուած ըլլալու է, ըսաւ ինքնին. Բայց ենթադրելով թէ այնքա՛ն լաւ պահուած ըլլան որ կարելի չըլլայ գտնել զայնս, ի՞նչ հոգս. Նոտարին եղած վճարումը կը բաւէ ամրաստանութիւն մը հաստատելու համար, և Միռ-ա-Մօռ դըժուարաւ պիտի կարենայ դատաւորներուն բացատրել թէ ի՞նչպէս կըլլայ որ Բուրաժոյի մեռած պահուն անոր քովէն գողցուած պանքնոտներէ մին իր քով կը գտնուի եւ հողի մը գնման կը ծառայէ.

Բայց յետ խորհրդածութեան.

—Սակայն եթէ ամբողջ դումարը գըտնէր, աւելի հաստատական կըլլար.

Իսկոյն Շանդկրըլէ չ'դարձաւ.

Անտառի մը եզրը նստաւ եւ ընդերկար մնացեց իր ընելիքին վրայ, որպէս զի գործը ելքի մը յանգեցուներ.

Այս բան գէշ հետեւանք ունեցաւ.

Ջաղացք դառնալուն՝ ձայներ լսեց դրան սեմին վրայ.

Հէյօնի ու կնոջը ձայներն էին.

Բայց ուրիշ ձայն մըն ալ կար. Այնպէս կուգար իրեն թէ այդ ձայնը տեղ մը լսած էր.

Ո՞ւր. Զայդ չէր յիշեր.

Եթէ Սիւլլիի նոտարին տուած այցելութեանը պատճառաւ մտազրաղ եղած չըլլար. թերեւս սպասէր անոնցմէն մէջ, ջաղացքին ետին, իր սովորական խոհեմութեամբ, ու երեւան չելլէր.

Երբ այսպէս ընել մտածեց, ժամանակն անցած էր արդէն.

Դէմառ դէմ կը գտնուէր Միռ-ա-Մօռին, կնոջն և երրորդ անձին հետ որուն ձայնն անծանօթ չէր իրեն.

Եւ այդ երրորդ անձը Ռընօտիէն էր.

Ռընօտիէ պահ մը առաջ կառքով անկից անցած էր, հիւանդ ագարակացոյն մը տեսնելու գացած պահուն.

Վերադարձին, Լա Հէյօնը նշմարած էր դրան մէջ.

Կառքէն իջնելով անոր մատեցած էր ու շրջակայքը ակնարկ մը ուղղելէ յետոյ, ապահով ըլլալու համար թէ ո՛չ ոք մոտիկ կընէր իրենց, ըսած էր ցած ձայնով.

—Իմացայ որ երիկդ արօտ եւ հող կը գնէ.

—Այո՛, ճիշդ է. Պէօվրոնի եզերաց արօտներն ու ճանրուն եզերաց հողերը.

—Ստակո՞վը...

—Այո՛, Ֆէյնի-Տան ստակովը.

—Ամուսնոյդ բան մը ըսի՞ր.

—Բնա՛ւ.

—Ուրեմն ինչպէ՞ս կ'ըլլայ.

Գեղջկուհին ամեն բան պատմելու կը պատրաստուէր, երբ ջաղացպանը երեւցաւ, խօսակցութիւնն ընդհատելով.

Գրեթէ միեւնոյն վայրկենին կը հասնէր նաեւ Մարէսքօ.

Անոր տեսքը չանթահարիչ ազդեցութիւն ունեցաւ.

Ռընօտիէ եւ Մարէսքօ երկուքն ալ հաւասարապէս յուզուեցան, լրտեսն՝ այսպէս յանկարծ բժշկին հետ դէմ յանդիման գտնուելուն համար, ու այս վերջինն ալ զինքը ձերբակալող ոստիկանը մէկէն ի մէկ տեսնելուն համար.

Այնքա՛ն սաստիկ եղաւ իրենց յուզումն, որ ո՛չ մին ո՛չ միւսը չկրցան խօսք առնուլ.

Գունատ, չփոթած, իրարու երես կը նայէին.

Եւ երբ Մարէսքօ քիչ մը մտաց արթնութիւն գտաւ, ներքնապէս ըսաւ.

—Յայտնուեցա՛ր. Մարէսքօ. Հիմայ Ռընօտիէ անոնց պիտի ըսէ քու ո՛վ ըլլալդ. փախչելէն ուրիշ բան չի մնար քեզի.

—Զարմանալի՛ բան, կ'ըսէր ինքնին Միռ-ա-Մօռ, և ոչ իսկ կը բարեւեն զիրար. Ինչո՞ւ այդպէս ապշած զիրար կը դիտեն.

Վերջապէս Մարէսքօ բերանը բացաւ.

—Պարոն, ըսաւ, պատիւ ունիմ զձեզ բարեւելու.

Ուրիշ խօսք չէր գտած ըսելու. Բայց այս ալ կը բաւէր իրեն, իր ձայնը լսելով պաղարիւնութիւնը գտնելու համար.

—Բնա՛ւ.

—Ուրեմն ինչպէ՞ս կ'ըլլայ.

Գեղջկուհին ամեն բան պատմելու կը պատրաստուէր, երբ ջաղացպանը երեւցաւ, խօսակցութիւնն ընդհատելով.

Գրեթէ միեւնոյն վայրկենին կը հասնէր նաեւ Մարէսքօ.

Անոր տեսքը չանթահարիչ ազդեցութիւն ունեցաւ.

Ռընօտիէ եւ Մարէսքօ երկուքն ալ հաւասարապէս յուզուեցան, լրտեսն՝ այսպէս յանկարծ բժշկին հետ դէմ յանդիման գտնուելուն համար, ու այս վերջինն ալ զինքը ձերբակալող ոստիկանը մէկէն ի մէկ տեսնելուն համար.

Այնքա՛ն սաստիկ եղաւ իրենց յուզումն, որ ո՛չ մին ո՛չ միւսը չկրցան խօսք առնուլ.

Գունատ, չփոթած, իրարու երես կը նայէին.

Եւ երբ Մարէսքօ քիչ մը մտաց արթնութիւն գտաւ, ներքնապէս ըսաւ.

—Յայտնուեցա՛ր. Մարէսքօ. Հիմայ Ռընօտիէ անոնց պիտի ըսէ քու ո՛վ ըլլալդ. փախչելէն ուրիշ բան չի մնար քեզի.

—Զարմանալի՛ բան, կ'ըսէր ինքնին Միռ-ա-Մօռ, և ոչ իսկ կը բարեւեն զիրար. Ինչո՞ւ այդպէս ապշած զիրար կը դիտեն.

Վերջապէս Մարէսքօ բերանը բացաւ.

—Պարոն, ըսաւ, պատիւ ունիմ զձեզ բարեւելու.

Ուրիշ խօսք չէր գտած ըսելու. Բայց այս ալ կը բաւէր իրեն, իր ձայնը լսելով պաղարիւնութիւնը գտնելու համար.

Ռընօտիէ որ ինքզինքին տէր չէր,—այնքա՛ն սաստիկ էին իր զարմանք և սոսկում,—գլխու շարժումով մը միայն պատասխանեց. Ապա, եղական լռութենէ մը յետոյ, յաջողեցաւ քանի մը բառ թոթովել.

—Պարոնը ձեր բարեկամներէ՞ն է.

Խօսքը Լա Հէյօնին կ'ուղղէր. Ջաղացպանը պատասխանեց.

—Այո՛, պատուական ընկեր մը, առաջին կարգի գաղտորս մը.

Եւ ծիծաղելով ու լրտեսին ուսին զարնելով.

—Այնպէս չէ՞ ծերուկս, ամէն ծակ ու ծուկ գիտես.

—Քիչ մը, ըսաւ Մարէսքօ կոշտ ծիծաղով մը.

Ինքզինքը բոլորովին ժողված էր ու ընելիքը որոշած.

Հարկ էր համարձակ գործել. Ուստի իր փոյթը չէր այնուհետեւ գիտնալ թէ ի՛նչ կը խորհէին իր վրայ եւ թէ իր խօսքերն ո՛վ ըլլալը երեւան ելա՞ծ էր.

Ջաղացքը մտաւ.

—Այս մարդը ձեր տունը՞ կը բնակի, հարցուց Ռընօտիէն կտրուկ ձայնով մը.

—Այո՛, Բարեկամ է. Մեր որսացած երէնները Բարիզի մէջ կը վաճառէ.

—Շատո՞նց կը ճանչնաք զինքը.

—Զմրան գիշեր մը ջաղացք եկաւ.

—Դուցէ Բուրաժոյի մահէն ո՛չ շատ ետքը.

—Ի՞նչ ըսել է.

—Լա՛ւ յիշեցէք.

(Շարունակի)

խանն ըսած է բարեկամի մը. «Շատ անգամ կը մտածէի թէ ո՛վ կրնայ լինել իմ յաջորդս. այսօր տեսայ զայն. Քափրիվի զօրավարն է».

Շատ զարմանալի պատմութիւն, ստոյգ լինի թէ ոչ. Տասն տարիէ հետէ ի՞նչպէս չէ մոռցուեր.

Սա կէտին վրայ կը միաբանին գերմանս լրագիրք թէ Պիզմարք և Քափրիվի անձնապէս բարեկամ են, մինչեւ իսկ իշխանը բարեկամական հացկերոյթի մը միջոցին Քափրիվի զօրավարին ըսեր է այս օրերս. «Եթէ ապագային վրայ բան մը կ'ապահովէ գիս, այն ալ սա է թէ իմ յաջորդս դուք էք». —Հապա կոմս Հէրպէ՞րթ.

ՎԻՏԻՆ

Սերպիոյ հետ ծագած նոր վէճին պատճառաւ, Սոֆիայի կառավարութիւնն զգուշական միջոցներ ձեռք առնուլ սկսաւ, և իմէջ այլոց 3,000 հոգւոյ բարձրացուց Վիտինի պահեստի զօրաց թիւը.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կը լսենք թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը խնդրած է ամենայն հայոց Հայրապետ Վեհ. Մակար Ս. Կաթողիկոսէն, խաչ մը շնորհել Պատրիարքական Փոխանորդ Դեր. Ներսէս Ծ. վարդապետ Արալանեանի.

Այս առաւօտ հետեւեալ հեռագիրն ստացանք Կարնոյ մեր մնաւոր թղթակցէն.

ԿԱՐԻՆ, 18 մարտ. (Կէս-գէ)

Վիճակիս առաջնորդ Դեր. Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իսթիճեան այս առաւօտ, ժամ 12 ին, քաղաքս մտաւ հանդիսաւոր, և նմանը չ'տեսնուած համակրալից ընդունելութիւն գտաւ ազգային պաշտօնական մարմնոց ու ժողովրդեան կողմէ. Մանրամասնութիւնք նամակաւ.

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շրջաբերական մը ուղղելով մայրաքաղաքիս քարոզչաց, յանձնարարեց որ Զատկական տօներու առթիւ յորդոր կարդան ժողովրդեան՝ կատարելու համար իրենց կրօնական պարտականութիւնները.

Սելանիկի հոգեւոր հովիւ Արժ. Տ. Արսէն քահանայ, ի պատասխանի Կրօնական ժողովոյ մէկ հարցման, տեղեկագրած է թէ Մակեդոնիոյ այլ և այլ քաղաքաց մէջ գտնուող ազգայնոց թիւը 230ի կը հասնի.

Գատրգիւղի, Պէյիւքտէրէի և Գաբամ Փաշայի թաղական խորհուրդք եւս ի Պատրիարքարան ղրկած են իրենց թաղերու երեսփոխանական ընտրողաց ցանկերն. Առաջինը ցոյց տուած է 243 ընտրող, երկրորդը՝ 30 և երրորդը 91.

Շաբաթ առաւօտ, Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն մէջ Դեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց և Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ Դեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէմաճեան հանդիսաւոր պատարագ մատուցին ի հանգիստ հոգւոյ Ներսէս էֆ. Ներսէսեանի, ու հանդուցելոյն յիշատակին նուիրեալ քարոզներ խօսեցան. Երկու եկեղեցիներն ալ լեցուած էին խուռն բազմութեամբ. Երէկ առաւօտ եւս Մայր եկեղեցւոյ, և Օրթագիւղի ու Պէշիկթաշի եկեղեցիներուն մէջ հոգեհանդիսական պաշտօնք կատարուեցան. Շաբաթ օրը Իճատիէի Ներսէսեան վարժարանը փակ մնաց ի նշան ազգ.

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Արժ. Տ. Յովհաննէս Մկրեան Աւագ Քահանայի եղբօր՝ հանգուցեալ Սարգիս էֆէնտի Մկրեանի որդի, և Յ. և Մ. Լուսաեան Դրամատան գործակատար Արտաշէս էֆ. Մկրեանի նշանախօսութիւնն կատարեցաւ երէկ ի Բերա, ընդ Օրիորդ Բերիրուհի Գալուստեանի (Թոռ Արժ. Տ. Զաքարիա ծերունազարդ Քահանային Բերայի.)

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Տոքթորներ Խրիստոս Ազգ. Կէրէ. Վրդ. Ռէ-ն

1. Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ անտուկի մատակարարութեան միամեայ հաշուեցոյցն՝ 1889 յունվար 1է մինչ ցվերջ դեկտեմբերի նոյն տարւոյ, և

2. Պէյիւքտէրէի Ս. Հռիփսիմեանց եկեղեցւոյ անտուկի մատակարարութեան միամեայ հաշուեցոյցն՝ 1889 յունուար 1է մինչ ցվերջ դեկտեմբերի նոյն տարւոյ, ըստ օրինի Տնտեսական խորհրդոյ ներկայացուած եւ անոնց յար եւ նման մէկ մէկ օրինակն իրենց Թաղի եկեղեցեաց բակն կախուած են ի տես Թաղեցւոց.

Տնտես. խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ Թաղից Պատուարժան ազգայնոց որ իրենց Թաղի վերաբերեալ հաշուեցոյցին դէմ՝ եթէ որ եւէ դիտողութիւն կամ բողոք ունին, Թուականէս մինչև 21 աւուր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտեսական խորհրդոյ.

Այն պայմանաժամին լրումէն յետոյ՝ որ եւէ բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ.

Այն Թաղ. խորհուրդք որ ցարդ մինչ 1889 դեկտ. վերջ իրենց մատակարարութեան հաշուեցոյցն չեն ներկայացուցած, կը հրաւիրուին առ առաւելն մինչ յառաջիկայ ապրիլ 15 ներկայել խորհրդոյս իրենց հաշուեցոյցն և 1890 տարւոյ ելմտացոյցն.

ՄԱՍԻՍ

ԵՐԿԵՆԱԲԱԹԱԹԵՐԸ

Մ-ի մարտ 15 ի թիւը հրապարակեալ է հետեւեալ բովանդակութեամբ. ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ. Ազգային տեսութիւն.

ԼԵՒՈՆ ԲԱՇԱԼԵԱՆ. Այս է եղեր. (Նորավէպ)

ՀՐԱԶԴԱՆ. Օրուան կեանքը

Ողբացողի պաշտօնը —Ներսէս Ներսէսեանի դագաղին շուրջը. — Դարձեալ գաւազանի խնդիր. — Գէորգ Պատրիարք ու գաւազանի խնդիր. — Սարգիս եպիսկոպոս Ջաջայեանց ու գաւազանի խնդիր. —Խիղճ ու պարաք. —Օրէնքի խանգարում— Ցանցաւորը.

ԼԵՒՈՆ ԲԱՇԱԼԵԱՆ. Սրբուհի Մայրապետ.

Մ-ի ձեռքէ կը ծախուի 40 փարայի.

ՎՐԻՊԱԿ. Մ-ի «Օրուան կեանքին» վերջին մասին մէջ, «այդ հանգուցեալ Միրիձան ամիրայի դագաղին շուրջն» պիտի ըլլայ «այդ հանգուցեալ Միրիձան ամիրայի աղջկան դագաղին շուրջն.» և, «և բազմաթիւ են այն եկեղեցականներն որք հնազանդելով իրենց խղճին» պիտի ըլլայ «և բազմաթիւ են» և այլն.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Իտալիոյ գահաժառանգ իշխանը շաբաթ իրիկուն Շալէ քէօշկին մէջ ճաշի հրաւիրեց իտալական դեսպանը, կիներն ու դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեաները. Ներկայ գտնուեցան նաև իւր հետեւորդք, արարողապետ Միւնիր փաշա, կայս. Թիկնապահ Բրիգա փաշա, Ահմէտ Ալի փաշա, Խարիճիյէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ, օգնականը Ղաֆիզ պէյ և կայս. Թիկնապահ Շէֆիգ պէյ. Ճաշի միջոցին կայս. պալատն նուագաժուռց խումբը նուագեց.

Ճաշէն յետոյ Վիքթոր Իմմանուէլ իշխանը պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու. Ընդունելութեան ներկայ գտնուեցան արքունեաց հրամանատար Օսման փաշա, կայս. ուազ Թիկնապահ Տէրվիշ փաշա, կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիրէյա փաշա, արարողապետ Միւնիր փաշա, կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա և այլ պալատական պաշտօնեայք.

Վեհ. Սուլթանը՝ Վիքթոր Իմմանուէլ իշխանին նուիրեց չապիկի ադամանդազարդ կոճակներ, որոց վրայ քանդակուած են Վեհ. Սուլթանի անուան սկզբնատառերը.

* * *

ԻԹԱԼԻՈՅ ԵՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՊՏՈՅՏԸ

Իտալիոյ գահաժառանգ իշխանը շաբաթ օրը ժամ 3ին, ընկերակցութեամբ իտալական դեսպանին, առաջին թարգմանին, իւր հետեւորդաց, կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշայի, կայս. պալատան երկրորդ տնօրէն Ահմէտ պէյի և կայս. Թիկնապահ Շէֆիգ պէյի, Եըլտըզի պալատէն ելնելով, պալատական կառքերով Սիրքէճիի կայարանը գնաց Պէշիքթաշի և Թոփխանէի ճամբով. Իշխանն ու հետեւորդք մնանաւոր կառախմբով մը, որ հինգ ոսկեզօծ վագոններէ կը բաղկանար, դէպի Եէտիգուլէ ուղեւորեցան. Կառախումբը Գումգաբուի առջեւ 5 վայրկեանի չափ կեցաւ և իշխանը վագոնի պատուհանէն չորս կողմը դիտեց. Կառախումբը ճամբայ ելնելով, Եէտի գուլէ ժամանեց և անդ իտալացի երեւելիք, որք երկաթուղւոյ կայարանին մէջ կը գտնուէին, արժանավայել պատիւներով ընդունեցին զն. Բարձրութիւն, որ յատկապէս պատրաստուած ձիու մը վրայ հեծնելով իւր հետեւորդաց հետ եէտիգուլէէ դուրս ելնելով պտոյտ մը կատարեց և այցելեց Պալըքլիի Ցունաց եկեղեցին. Իշխանը նոյնպէս պտոյտ մը կատարեց Սիլիվրի Քարուի, Էտիրնէ Քարուի ու Թօփքարուի կողմերն և այցելեց նաեւ Գաարիյէ մզկիթը. Անոնք էյրիքքարուի ճամբով էյալի նաւամատոյցը գնաց և ժամ 6ին պատուական նաւակներով Տոլմա Պաղչէ գնաց և անոնի պալատական կառքերով՝ կայս. պալատ.

Իշխանն անդ ճաշելէ և պահ մը հանգիստ առնելէ յետոյ ժամ 9½ին իտալական դեսպանին և իւր հետեւորդաց հետ Մեծ Շուկան գնաց. Անդ նուրը Օսմանիյէ մզկիթը դուրսէն դիտելէ յետոյ Նուկային մէջ պտոյտ մը կատարեց և այցելեց հնութեանց մէկ քանի վաճառատուններ. Իշխանը նուրը Օսմանիյէի դրնէն պալատական կառք մը բազմեցաւ և կայս. պալատ վերադարձաւ.

* * *

ԻԹԱԼԻՈՅ ԵՐԵԿԻ ՊՏՈՅՏԸ

Վիքթոր Իմմանուէլ իշխանն երէկ առաւօտ ժամ կէսին պալատական կառքերով իւր հետեւորդաց հետ ի Ղալաթիա Օսմ. Պանքայի կից գտնուած Սան-Բէթրօ եկեղեցին գնաց և անդ ներկայ գտնուեցաւ առաւօտեան պատարագին, որ հանդիսաւոր կերպիւ տեղի ունեցաւ Լատինաց Մաղկազարդին պատճառաւ. Իտալական դեսպանն, իտալացի երեւելիք և կրօնականք եկեղեցւոյ դրնէն ընդունեցին զն. Բարձրութիւն. Եկեղեցական արարողութիւններէն յետոյ իշխանը, դեսպանն ու իւր հետեւորդք Գարաքէօյի Ազիզկէ պահականոցին քարափէն Նէվզ-ի չոգեմակոյկը նստան և ուղղակի Հայտար-Փաշա գնացին. Կայարանն այս առթիւ զարդարուած էր դրոշակներով. Թագաւորութեան ժ. շրջանակին տնօրէնն և այլք մեծ պատիւներով ընդունեցին զն. Բարձրութիւն, որ իւր հետեւորդաց հետ յատուկ կառախումբով Նիկոմիդիա ուղեւորեցաւ.

Կայս. Ծէվ-ի չոգենաւն, որ իշխանին տրամադրութեան ներքեւ դրուած է, երէկ առաւօտ Նիկոմիդիա ուղեւորեցաւ.

Մայրաքաղաքս հատած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ իշխանը Նիկոմիդիա ժամանելուն մեծ պատիւներով ընդունուեր է տեղւոյն կառավարիչ Սրբրի փաշայի ու այլոց կողմէ և թէ Ն. Բարձրութիւն քաղաքին նշանաւոր վայրերն այցելելէ յետոյ Ծէվ-ի չոգենաւով մեկներ է անտի. Ուրիշ հեռագիր մը եւս կը ծանուցանէ թէ իշխանն երէկ գիշեր ժամ 4ին Էէյլիէի կղզի ժամաներ և մեծ պատիւներով ընդունուեր է. Մովային վարժարանն ու մարզարանի ծառայող նաւը պէնկաւեան լոյսերով զարդարուեր են ի պատիւ իշխանին. Իշխանն այս առաւօտ Ծէվ-ի չոգենաւով Մուտանիոյ ճամբով Պրուսա պիտի երթայ և յետոյ Ցարտանէլ երթալէ ու քաղաքն այցելելէ յետոյ հինգշաբթի օրը մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ. Կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա և հազարապետ Նէֆիզ պէյ ճաշի միջոցին կայս. պալատն նուագաժուռց խումբը նուագեց.

* * *

Իտալիոյ գահաժառանգը շաբաթ իրիկուն Վեհ. Սուլթանին ներկայացած պահուն, Ն. Վեհափառութիւն ադամանդազարդ գնդասեղ մը նուիրած է իտալական դեսպանին կնոջ.

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սանիյէ Միւթէմիզի աստիճան տրուեցաւ Բէյժիի վարչութեան քննիչներէն Սայիտ պէյի.

Սալիսէյի աստիճան՝ Նուրի պէյի, Նախագահ պատժական ճիւղի Նախնական դատարանին Գարահիսարը Սահիպ դաւառին.

Երրորդ կարգի Շէֆգատ պատուանշան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Արիֆ պէյի մեծ քրոջ.

— —

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Պարսկական կառավարութիւնն Ա-ի-ն Ա Աբէ-ի-ն պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Պրուսայի նահանգին կուսակալ Մահմուտ ճէլալէտտին փաշայի. Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը.

ՕԼԿԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Յունաստանի Օլկա թագուհին՝ ընկերակցութեամբ արքունի թիկնապահ Պ. Քրիէզիսի, քարտուղար Պ. Մէսալի, Պ. Սարանճաքիի և իւր անձնական քարտուղար Պ. Ֆիլօզոֆոֆի, հինգշաբթի, միջօրէին մօտ մեկնած էր Պիրէոնէն, Սէ-ի-Բէրէ-ի չոգենաւով. Մինչեւ ի Տարտանէլ, թագուհւոյն չոգենաւին ուղեկցեցաւ ռուսական Վլ-ատիմիր Մաժոր զրահաւորն.

Ուրբաթ գիշեր Սէ-ի-Բէրէ-ն Հայտար փաշայի առջեւ հասնելով, այնտեղ կանգ առաւ, և շաբաթ առաւօտ, հելլենական դեսպան Պ. Մավրօկօրտաթօ՝ ընկերակցութեամբ ընդհ. հիւպատոսին և դեսպանատան առաջին և երկրորդ քարտուղարաց, չոգենաւ գնաց թագուհին ողջունելու. Դեսպանը փառաւոր ծաղկեփունջ մը մատոյց Ն. Վեհափառութեան որուն հետ երկարօրէն խօսակցեցաւ. Յետոյ, թագուհին չոգենաւուն կամրջին վրայ ելնելով, Պ. Մավրօկօրտաթօ անոր ներկայացուց հիւպատոսն ու երկու քարտուղարները. Քիչ վերջը դեսպանն և իւր հետեւորդք մեկնեցան չոգենաւէն, և Սէ-ի-Բէրէ-ի խարիսխ վերցնելով ճանբայ ելաւ դէպի Սեւ ծով.

Թագուհին Օտեսա կ'երթայ ուր եկեղեցին և դպրոցն այցելելէ անմիջապէս յետոյ, պիտի մեկնի ի Քիէֆ, Մոսկուա և Բեռլին.

— —

ԹՐԱՄՈՒԼԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

Կ. Պոլսոյ թրամուէյից ընկերութեան բաժնետէրաց ժ. ընդհանուր ժողովը տեղի ունեցաւ ամսոյս 15ի հինգշաբթի օրն, ի Ղալաթիա, Սաաթճի Խան, ընկերութեան կեդրոնատեղին, օրակարգ ունենալով,

1. Վաւերացուցին 1889 դեկտեմբեր 31ին փակեալ տարեկան հաշուոց.

2. Առաջարկութիւն վարչական խորհրդոյ՝ շահուց յաւելեալ գումարը բաժնեթղթոց ջնջման յատկացնելու, վիճակահանութեամբ.

3. Նամակ հաշուեքննիչ տեսարց՝ որք փոխարինութիւն կը խնդրեն.

4. Ընտրութիւն վարչական խորհուրդէն ըստ կանոնի հրաժարեալ երկու անդամից յաջորդներուն.

Ներկայ բաժնետէրաց թիւն էր 28, որք կը ներկայացնէին 5400 բաժին.

Վարչական խորհրդոյ նախագահ Պետրոս էֆէնտի Ազարեան նիստը բացուած յայտարարելով, երկու մեծագոյն բաժնետէրաք՝ Տիմիդրաքի էֆէնտի Եէնիտունեա և Պ. Թ. Թէօլոզօ հրաւիրուեցան գիւանը բազմիլ իբր քննիչ. Ժողովոյն քարտուղար ընտրուեցաւ Ն. Բոխիսարի պէյ.

Ընկերութեան տնօրէն Պ. Թռիւլէ կարդաց Վարչական Խորհրդոյ կողմէ ներկայացուած տեղեկագիրն, հանդերձ յարակից պաշտօնագրերով, և հաշուեքննիչք՝ Պ. Պ. Հէյնման ու Շաուլ Լաֆոնթէն հաղորդեցին հաշուոց քննութեան արդիւնքը զորս հաշուետումարաց համապատասխան գտած էին.

Այս զեկոյցներէ յետոյ, նախագահը մի առ մի քուէի դրաւ օրակարգի չորս խնդիրները.

Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց առաջին երկու առաջարկութիւններն, իսկ երրորդը, որ ներկայացուած էր հաշուեքննիչ տեսարց կողմէ, մերժեց, և առաջարկութեամբ Եէնիտունեա Տիմիթրաքի էֆէնտիի՝ յայտարարեց թէ հարկ չիկար նոր հաշուեքննիչներ նշանակելու, ըստ որում ընկերութեան բաժնետէրաք կատարեալ վստահութիւն ունին վարչական խորհրդոյն վրայ. Դալով ըստ օրինի հրաժարեալ երկու անդամց՝ Պ. Պ. Ժ. Քաղանօվա և Ա. Ռալլիի յաջորդաց անուանման, ժողովը միաձայնութեամբ վերընտրեց զանոնք իբր անդամ վարչական խորհրդոյ.

Վաղուան թուով պիտի հրատարակենք Վարչական խորհրդոյ կողմէ բաժնետէրաց ժողովոյն մատուցեալ տեղեկագրոյ թարգմանութիւնը.

— —

ՄԵԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ա-ի-գբ-ան Լ-էէն իւր շաբաթ աւուր թուով կը ծանուցանէ թէ հետեւեալ մանկութիւնք պաշտօնապէս հաղորդուած են Առեւտրական Սենեկին.

«Բօնդանդէն Եանի» մտավաճառ ի Ղալաթիա, Հէլվաճի փողոց.

«Պ. Ապրահամ Քարուանս և ընկերութիւն» վաճառական ի Քամօնտոխան, Պոլիս.

«Անդուան Տէրվիշ» անուշահոտ նիւթերու վաճառատուն, ի Ղալաթիա, Մէրմէէպանի փողոց.

ԵԱՖԱ-ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Մ-ի-ի-ս Օ-ի-ն-ը, որ ուրբաթ դադարման պայմանաժամը լրացուցած ըլլալով, շաբաթ օրը վերստին հրատարակուիլ սկսաւ, կ'իմանայ թէ Եաֆա Երուսաղեմի երկաթուղւոյ ընկերութեան շահակցայ մին՝ Մուսթաֆա պէյ դատ բացեր է արտօնատէր Պ. Ժոզէֆ Նավօնի դէմ, յիշեալ մենաշնորհի մէջ իւր մասնակցութեան բաժինը թողլուն համար փոխարինութիւն պահանջելով. Մուսթաֆա պէյ արդէքի տակ առեր է Պ. Ժոզէֆ Նավօնի շահաբաժինը՝ օրինական ճանբով սեղանաւորաց խմբին դիմելով.

— —

ՄԵԱՆԿՈՒԹԵԱՆՑ ՕՐԷՆՔԸ

Ըստ տրամադրութեան առեւտրական օրինաց 148 րդ յօդուածին, ընդանկացեալ մը պարտի իւր վճարմանց դադարման օրէն մինչեւ երեք օր իւր բնակած տեղւոյն առեւտրական ներկայացուցչին ծանուցանել իւր մանկութիւնը.

Արդ, Պետական Խորհուրդը, նկատելով որ Առեւտրական Սենեակներն առեւտրական ներկայացուցիչներ են, որոշած է որ յետ այսորիկ մանկութիւն ծանուցանելու համար տրուած աղերսագիրք Առեւտրական սենեակներու տուժարաց մէջ արձանագրուելէ յետոյ ներկայացուին դատարանաց, նոյնպէս ուղղակի Առեւտրական Սենեակներու հաղորդուին դատարանաց կողմէ ուղղակի և կամ պահանջատերաց խնդրագրոյն վրայ տրուած մանկութեանց վճիռներն և կամ վարկի վերահաստատութեան որոշումներն. Միանգամայն դատարանի որոշմամբ ամէն կարգի առեւտրական գոյքերու ու ապրանաց գրաւման կամ ի վաճառ հանուելու պահուն Առեւտրական Սենեակներու կողմէ պաշտօնեայք գտնուին ըստ տրամադրութեան մասնաւոր օրինաց.

Այս որոշումս վաւերացած ըլլալով Եպարքոսական հրամանաւ, հաղորդուած է Առեւտրական Նախարարութեան, որ իւր կողմէ ծանուցած է որոց որ անկ է.

— —

ԱՓԻՈՆԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄԸ

Ելմտական Նախարարութիւնն ընդարձակ շրջաբերական մը ուղղելով ի գաւառս, ծանուցած է որ ափիոնի տասանորդական տուրքն ուղղակի կառավարութեան կողմէ գանձուի, ափիոնն վաճառուի ի նորոյ կազմելի սակարանաց մէջ և արդիլուի անկից դուրս եղած վաճառումները. Նոյնպէս գրաւուին այն ափիոններն, որոց խառնուրդ ըլլալը կը հաստատուի յետ քննութեան.

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆՔ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Աւտրիկ ելմտական վերջին տարւոյն մէջ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան մատուցուած, և անկից ընդունուած, մերժուած կամ յաջորդ տարւոյն յետաձգուած հանրօգուտ ձեռնարկութեանց ընդհանուր մէկ ցուցակը.

Մ-ի-ն. 1. Սկզբնաւորութիւն Սելանիկ քաղաքին կազով լուսաւորման.—2. Տէօշ. Պանք դրամատան ներկայացուցիչը թուրք ևէեկեանական երկաթուղեաց (ի Մակեդոնիա) արտօնութիւնը կը խնդրեն. Այս ծրագիր ի բաց կը թողուի.—3. Պ. Սէրբիէի, Բարզէն, եւ 4. Ամերիկեան Սէրբիկվէն եղբարց դրամատունը միևնոյն մենաշնորհը կը խնդրեն. այս երկու ծրագիրք ևս ի բաց կը թողուին.—5. Դամասկոս քաղաքի կազով լուսաւորման մենաշնորհն, որ Շեւքրի պէյի տրուած էր, կը ջնջուի, պայմանաց չ'գործադրուելուն պատճառաւ, և աւանդ թողուած գումարը. 1000 ոսկի, կը գրաւուի —6. Նմանապէս կը ջնջուի Ագր. Պոլիս քաղաքին կազով լուսաւորման համար Հագգը էֆ.ի տրուած մենաշնորհն, և 1000 ոսկւոյ աւանդը կը գրաւուի —7 Պ. Ժոզէֆ Էլիա՝ Սուրիոյ և Պաղեստինու մէջ երկաթուղւոյ մը շինութեան մենաշնորհը կը խնդրէ. այս ծրագիր կը մերժուի.—8. Պ. Ժոզէֆ Մուգրան երկաթուղւոյ մը շինութեան մենաշնորհը կը խնդրէ ի Պաղեստին և ի Սուրիա. Այս ծրագիր քննուելու վրայ է.

Ա-ի-ն.—9. Սկիւտարի կոզմն անոյշ ջրոյ բաշխման մենաշնորհ կը տրուի և պայմանագիր կ'ստորագրուի. Արտօնատէրն է Կարապետ էֆ. Սրվաճեան.

Մ-ի-ն—10. Պոլսոյ կոզմը Տէրքոսեան ջրի բաշխման աշխատութիւնք կը սկսին պաշտօնապէս.— 11. Տիմիթրաքի էֆ. Եէնիտունեա Սամսոն Սերաստիոյ երկաթուղւոյ շինութեան մենաշնորհը կը խնդրէ. Այս ծրագիր քննուելու վրայ է.

Ճ-ի-ն.—12. Պ. Քօլսա՝ Պաղեստինու և Սուրիոյ մէջ երկաթուղւոյ մը շինութեան մենաշնորհը կը խնդրէ. Ծրագիրը քննուելու վրայ է.—13. Պէրութի նաւահանգստին շինութեան կը ձեռնարկուի պաշտօնապէս.—14. Վախճանեալ Բէֆիզ պէյի մենաշնորհ կը տրուի բրդեղէն ու բամպակեղէն մանուածոց գործարան մը մը հաստատել ի Մաքրիգիւղ. այս մենաշնորհ Բէֆիզ պէյի ընկերներուն կը մնայ վերջնապէս.—15. Տինէյրի ու Բէզգէյի միջեւ երկաթուղւոյ ճիւղ մը շինելու արտօնութիւն կը տրուի Իզմիրի երկաթուղեաց օսմ. ընկերութեան.

Ճ-ի-ն—16. Տեղացի դրամատերաց խումբ մը արտօնութիւն կը խնդրէ հանքածխոյ մթերանոց մը հաստատելու ի կ. Պոլիս. Առկախ.—17. Պ. Պ. Քօլսա եւ Մութրան՝ Դամասկոսի մէջ թրամուէյ մը եւ Դամասկոսէն ի Հօրան չոգեշարժ թրամուէյ մը հաստատման մենաշնորհ կը խնդրեն եւ կ'ստանան.— 18. Իսմայիլ Հագգը էֆ. ընդհանուր մթերանոցներու շինութեան մենաշնորհ կը խնդրէ. Առկախ.

Օ-ի-ն—19. Պ. Քօթառ արտօնութիւն կը խնդրէ Սեւ ծովու եւ Պաղեստի միջեւ երկաթուղի մը շինելու որ Սամսունէն պիտի սկսի եւ Տիգրանակերտ պիտի հանդիպի. Այս ծրագիր քննուելու վրայ է.—20. Սելանիկի մէջ թրամուէյի գծի մը շինութեան արտօնութիւն կը շնորհուի Համոի պէյի.

Սեպտեմբեր.—21. Սուրիոյ մէջ երկաթուղւոյ մը շինութեան արտօնութիւն կը խնդրուի Պ. Քօխի կողմէ, որուն մահուան պատճառաւ խնդիրն ի բաց կը թողուի.—22. Ահմէտ Ալի պէյի մենաշնորհ կը տրուի բամպակի և շուխայի գործարան մը հիմնել Իզմիրի մէջ.

Հոկ.—23. Պանտըրմայէն ի Պալքէսիր երկաթուղւոյ մը շինութեան մենաշնորհ կը խնդրէ Պ. Լբգօք, որուն մահուան պատճառաւ խնդիրն ի բաց կը թողուի.—24. Վասֆորի վրայ կամուրջ մը շինելու արտօնութիւն կը խնդրէ Ֆրանսացի մը. Այս ծրագիր ի բաց թողուած է.

Փետր.—25. Մուսանիսյէն ի Պրուսա և անտի ի Բէյթաշիա երկաթուղւոյ մը շինութեան մենաշնորհ կը խնդրէ Պ. Նաքէլմաքէր. Այս ծրագիր քննուելու վրայ է.

— —

Հեռագրական և թղթատարական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Կիրասոն-Մատէն և Շապին Գարահիսարի միջեւ երթեւեկող հեծիտն թղթատարը ձիաւորի վերածուած է և պիտի ընդունի ամէն տեսակ աւանդներ և պարզ ու յանձնարարեալ նամակներ.

—Տրապիզոնի գաւառական լրագիրը ցաւալի դէպք մը կը պատմէ որ տեղի ունեցած է Սուրմենէ գաւառակի մէկ գիւղին մէջ. Կին մը, որուն երկու մանչ եւ երկու աղջիկ զաւակները բորոտած էին, ծծումբ կը խմցնէ իրենց դեղ և անմիջապէս յետոյ լուբիայի տաք ապուր. Տղաքներէ երեքը թունաւորուելով կը մեռնին, կառավարութիւնն իմանալով քննութեանց կը ձեռնարկէ.

—Երէկ հեծելազօրաց գումարտակ մը ղրկուեցաւ ի Մուտանիա.

—Ադրիանուպոլսէն կը գրեն թէ ի մօտոյ լեզուագիտական վարժարան մը պիտի հաստատուի անդ, նման մայրաքաղաքիս լեզուագիտական վարժարանին.

—Բարբերդի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Արարկիրի գաւառակին մէջ մէկ տարուան մէջ 21 նախնական վարժարաններ բացուած են և 23 վարժարանք ալ ի մօտոյ պիտի բացուին. Տէրսիմի գաւառին մէջ 45 և Մալաթիոյ մէջ ալ 42 նախնական վարժարանք պիտի բացուին.

—Առջի գիշեր ի Պէյլէրպէյ Սթավրոզ Թաղի բաղնիքը գողեր մտան և արկղին մէջ գտնուած 8000 դրուշի չափ դրամը գողնալով, փախան. Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ այդ չարագործները.

—Ոստիկանութեան բանտին մէջ գըտնուող Արապ Իսմայիլ անուն բանտարկեալ մը երէկ զսլլիով վիրաւորեց իւր կինն, որ զինքը տեսնելու եկած էր. Կնոջ այտը վերէն ի վար ճեղքուեցաւ.

—Արքունի նաւարանին մէջ գ-ներ կը շինուին որք Գարաքէօյի կամուրջին կից գտնուած այն փայտեայ մասին տեղ պիտի տրուին, ուր կը մտնեն Մախսուսէի և Շիրքէթի շոգենաւք. Այս գ-ներ բաւական ընդարձակ պիտի ըլլան, որպէս զի կարենան պարունակել խանութներ և շոգենաւի սպասողաց համար սրահներ.

—Երէկ գիշեր ժամ 2ին միջոցները Ղալաթիոյ Վայվոտա փողոցին մէջ ժամագործի մը խանութը կողոպտուեցաւ. Խանութպաններն են կախիպէրլի և Սամուէլեան եղբարք ընկերութիւն. Կը կարծուի թէ 500 ոսկւոյ արժողութեամբ ժամացոյց և այլ նիւթեր գողցուած են.

—Վերջին փետրուար ամսոյ մէջ ծխախոտի Ռէժիի հասոյթք 129.000 օսմ. ոսկւոյ հասած են.

—Թուրքահելլենական երկաթուղեաց միացման վերաբերեալ բանակցութիւնք մայրաքաղաքիս մէջ պիտի կատարուին Սըր Էտկար Վինսընդի միջոցաւ որ Աթէնք այցելած միջոցին տեսակցած ըլլալով Պ. Դրիքքուքիսի հետ, յանձն առած է բանակցութիւններ կատարել օսմ. կառավարութեան հետ.

—Բամնտոս դրամատան տնօրէն Վիքտօր էֆ. Միսրաչի, որ Բարիզ գնացած էր հրաժարական տալու, մայրաքաղաքս վերադարձած է. Իւր հրաժարական մերժուած լինելով Վիքթոր էֆ. իւր պաշտօնի գլուխն անցաւ.

—Այս գիշեր Օրթագիւղի նաւամատոյցին մօտ գտնուող Ա-ն-ա-ն-ի-ն Տիգրանի խանութին առջեւ, Եղոյրտամի Անտրիքոյ անուն անձին և խանութին մէջ աշխատող Ալի և Արիֆի միջեւ կռիւ ծագելով, Անտրիքոյ երկուքն ալ մի քանի տեղերէ դանակով վիրաւորած է.

—Դամասկոսի մէջ ե. զօրաբանակին յատուկ զօրանոց մը պիտի կառուցուի. Այս առթիւ Սպարապետի Դրան սպայակոյտի ճիւղէն մէկ քանի սպայք Դամասկոս պիտի ուղեւորին այդ շէնքին ինչպէս նաև յարակից ուրիշ շէնքերու քարտէսները պատրաստելու համար.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԹԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Փարիզ, 29 մարտ

Մերակոյտին մէջ, աջակողմեան Ակլ-Ոսմանուառ մարքիզն հարցապնդումմ՝ ուղղեց կառավարութեան՝ նախարարական յայտարարութեան վրայ. հարցուց թէ նոր վարչութիւնը կեդրոնական Զախակողմի՞ն թէ Արմատականաց հետ համաձայնութեամբ պիտի կառավարէ երկիրը. Նախարարապետ Պ. տը Ֆրէսինէ պատասխանեց. «Մերակոյտն և Երեսփոխանութիւնը պիտի դատեն նախարարութիւնն իւր գործոց համեմատ.—առեւտրական խնդրոց մէջ, երկրին ճշմարիտ շահերը մեզ առաջնորդ պիտի ունենանք. արտաքին խնդրոց վրայ բացատրութեան մտնել անդէպ է. վստահութեամբ կը սպասէ Մերակոյտին դատաստանին». Հարցապնդման հեղինակը պատճառաբանեալ օրակարգ մը առաջարկեց. Նախարարապետը պարզ օրակարգ խնդրեց, որ առանց քուէարկութեան ընդունուեցաւ.

—Ելմտական Նախարար Պ. Ռուվիէ մաքսային պաշտօնէութեանց հրաման ղրկեց որ ետ դարձնեն օսմանեան վաճառքէ մարտ 9էն ի վեր առնուած յաւելուած

—Հռչակաւոր վիրաբոյժ Պ. Թրէլա մեռաւ այսօր։

—Փարիզի կոմսուհին, Բլէրիոյի բանն երթալով իւր որդին՝ Օրլէանու դուքսը տեսնելէն ետքն, այսօր Փարիզէն մեկնեցաւ ի Քատից, Սպանիա։

Սոֆիա, 29 մարտ

Ֆերտինանտ իշխան Փիլիպէ դնաց։ Պատերազմական նախարարութիւնը 40 միլիոն Մանլիխէրեան հրացանի փամփուշտ ապսպրեց Յաւստրիա։

Պելկրատ, 29

Նոր նախարարութիւնն և նոր պետական խորհուրդն անուանող Ուքազներն հրատարակեցան Պաշտօնական Օրագրին մէջ։

Աքուփչինան այսօր միաձայնութեամբ ընդունեց Ռումանիոյ հետ առևտրական պայմանագիրն։ Երեսփոխանք ոմանք ազաղակեցին՝ «կեցցէ՝ Ռումանիա»։

Պերլին, 29 մարտ

Պիզմարք իշխանն երկար նամակ մը գրկեց Գերմանիոյ Դաշնակցային խորհրդին, ի պատասխանի նորա ուղերձին։

—Գործաւորական Դեսպանախորհուրդն այսօր աւարտեց իւր աշխատութիւնները։

—Ն-Յէօռլ Զայրոնի կը հաստատէ այն լուրը թէ Պիզմարք իշխան մերժեր է Լաւենպուրկի դքսութեան տիտղոսը։

—Հ-ոդ-ուէր Ն-իւէյեդէն կը ծանուցանէ թէ Պաւիերայի դեսպանն ի Պերլին, Պառոն Մարշալ, ընդուներ է Բրուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնը։

Պրուսել, 29 մարտ

Հակագերեվարական Դեսպանախորհրդին յանձնախումբն որոշեց որ Ափրիկէի մէջ ալքոլը որոշեալ սահմանագծէ մը անդին չներածուի և այդ ներածման համար մաքսատուրք առնուի։

Հռոմ, 29 մարտ

Թրէդոնա կը հերքէ այն զրոյց թէ կառավարութիւնը մտադիր է եղեր լուծել Երեսփոխանաց ժողովն և ապրիլ 15ին նոր ընտրութիւն կատարել։

Բէռլին կը հերքէ Պ. Գրիսփիի մօտալուտ հրաժարման լուրը։ Խուալական լրագիրը կ'ըսէ թէ Իտալիոյ արտաքին աշխարհավարութեան շարունակութիւնն ամէն ժամանակէ աւելի անհրաժեշտ է այս պահուս։

Նիւ-Եորք, 29 մարտ

Ահռելի թաթառ մը իջաւ Օհայոյի հովտին վրայ։ հինգ հարիւր հոգի կորսուեցան։ կը վախցուի որ զոհերուն թիւն 800ը չանցնի։

Մեծ ոգողումներ Միսիսիպիի հովտին մէջ։ բաղմաթիւ զոհեր։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիեննա, 30 մարտ

Բուդէյէն Դրէսդենայէն ծանօթ թղթակիցը կը գրէ Բեթերսպուրկէն թէ Ռուսիոյ քաղաքական շրջանակներն առանց մտահոգութեան դիտածէին Գերմանիոյ գահուն վրայ եղած փոփոխութիւններն։ որովհետեւ Պիզմարք իշխանին ներկայութիւնը կ'երաշխաւորէր Գերմանիոյ միջազգային աշխարհավարութեան շարունակութիւնը։ Հիմա որ Պիզմարք իշխանին չափաւորող ոյժը կը պակսի, ռուս շրջանակները բուռն մտահոգութիւններ ունին ապագային համար, ապահով չըլլալով թէ Վիլհէլմ Կայսրը պիտի կրնայ պահել իր բնաւորութեան դրդումները, միջազգային աշխարհավարութեան նկատմամբ։

Պերլին, 30 մարտ.

Ն-Յէօռլ Զայրոնի լուրը թէ երբեակ Նիզակցութիւնը վարող պետական մարդիկ մտերս պիտի տեսակցին, բարեբաստ կարգադրութիւն մը կը նկատուի և հաւանական է որ ապագային իրագործուի։ բայց առ այժմ անհիմն է։

—Պիզմարք իշխան երէկ իրիկուն ժամ 5ին ընտանեօք մեկնեցաւ ի Ֆրիտրիխսրուէ։ Անհուն ամբոխ մը կ'ընկերանար իշխանին, ցնծութեան խանդավառ ցոյցերով։ Բոլոր նախարարք և դեսպանք կայարանն էին։

—Գործաւորական Դեսպանախորհուրդը փակեցաւ նախագահ Պ. ֆոն Պերլէփշի ատենաբանութեամբ։ Բրուսիոյ առեւտրական նախարարն հաստատեց թէ յատակագիծ մը գտնուած է կարեւոր խնդրոյ լուծման համար, ի հաշիւ առնելով իւրաքանչիւր Պետութեան մասնաւոր պայմանները։ Նախագահն յանուն կայսեր շնորհակալութիւն յայտնեց պատուիրակներուն՝ իրենց հմտալից աշխատութեան համար։

—Կը հաւաստեն թէ Դեսպանախորհուրդն որոշած է միջազգային մշտատեւ դիւան մը չհաստատել, հապա Դեսպանախորհուրդը պարբերաբար նիստեր պիտի ունենայ, կատարուած փորձերուն վրայ կարծեաց փոխանակութիւն կատարելու համար։

Հռոմ, 30 մարտ

Իտալիա կ'ըսէ. «Երբոպիոյ կացութիւնն այնպէս է որ զօրավար Քափրիվիի, Քաղնոքի կոմսին և Պ. Գրիսփիի միջեւ տեսակցութիւն մը պատեհ չէ։»

—Երեսփոխանաց ժողովն իւր նիստերը դադրեցուց մինչեւ ապրիլ 24։

Ադէնք, 30 մարտ

Հելլէն նաւախումբը Զերիկս չպիտի երթայ, յուզումն հանդարտած լինելով։

Փարիզ, 30 մարտ

Խաղախորդարանի գործաւորաց կողմէ պատուիրակութիւն մը, 2,000 գործաւորաց հետ, քաղաքային պալատն և յետոյ Երեսփ. ժողովոյ պալատը գնաց, խնդրելով որ օտար երկիրներէն ողջ գուարաց ի Ֆրանսա ներմուծման թոյլտուութիւն լինի։

—Երեսփ. ժողովոյ մէջ, Պ. Քոնթան յայտարարեց թէ կառավարութիւնը չպիտի թոյլատրէ որ գործաւորք ցոյցեր ընեն օրական աշխատութեան տեւողութիւնն ութ ժամի իջեցնելու համար։

—Մ-ՊԷՆ կը հրատարակէ պրազիլեան կառավարութեան հրամանագիրն, որով Տոմ Փետրօ Կայսեր կը տուրի երկուք ու կէս միլիոն ֆր. իւր ի Պրազիլիա ունեցած կալուածոց փոխարէն և 75,000 ֆր. ամսաթոշակ։

—Միխայէլ մեծ-դքսին որդի Միխայէլ մեծ-դուքս Քան ուղեւորեցաւ։

Փեթերսպուրկ, 30 մարտ

Ըստ պաշտօնական հաշուոյ, 1889 տարւոյ հասոյթք ենթադրեալ հասոյթէն 57 միլիոն բուպլ աւելի են, ծախքերն ալ ենթադրեալ չափէն 24 միլիոն աւելի։ Զանազան փոխառութիւնք եւս, 128 միլիոն բուպլի վճարումէն ետքը, 13½ միլիոն բուպլի յաւելեալ մաս մը պիտի ունենան, որ 1890 տարւոյն համար կրնայ գործածուիլ։

—Փեթերսպուրկի Համալսարանն առժամապէս փակեցաւ։

Պրուսել, 30 մարտ

Նո՝ կ'ըսէ թէ Պիզմարք իշխանի հրաժարման առթիւ ի Ռուսիա արտայայտեալ մտահոգութիւնք չուտ պիտի փարատին, որովհետեւ ընդհանուր համոզումն այն է թէ Վիլհէլմ Բ. պիտի շարունակէ Պիզմարքի քաղաքականութիւնը։

Ֆրիտրիխսրուէ, 30 մարտ

Պիզմարք իշխան ասա ժամանեց երէկ իրիկուն ժամ 9¼ին։ Կայսեր հրամանաւ, հետեւակազօրաց դումարտակ մը կայարանին մէջ զինուորական պատուովք դիմաւորեց զինք։

Բոյոնեը, 30 մարտ

Բէօնիէ Զայրոնի կ'իմանայ Պերլինէ թէ Կայսրն, Հէրպերթի Պիզմարք կոմսին հրաժեշտ տալու համար ունկնդրութիւն շնորհելուն առթիւ, յոյս յայտներ է թէ ի մօտոյ պարագայք թոյլ պիտի տան իրեն՝ օգուտ քաղել կոմսին ծառայութիւններէն։

(Պիզմարք իշխանին երկրորդ որդին եւս, կոմս Վիլհէլմ Պիզմարք, կառավարիչ ի Հանովեր, նմանապէս հրաժարած է։) (Ծ. Խ.)

—

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԴՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Պերլին, 29 մարտ

Պիզմարք իշխան այսօր մեկնեցաւ Պերլինէ. կայարանին մէջ խռնուած ամբոխը խանդավառ ցոյցերով ողջունեց զնա։

—Գործաւորական Դեսպանախորհուրդը օրակարգն աւարտած ըլլալով, Նախագահն այսօր արտասանեց փակման ճառը։

Բարիզ, 29 մարտ

Հանրապետութեան Նախագահին հրամանագրով, Ծերակոյտին և Երեսփոխանաց ժողովին Նախագահները փակեցին նստաշրջանը, մինչև յառաջիկայ 6 մայիս։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 19 մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս	Լոնդրայի վրայ (Պանքայի)	109	7/8
3 »	» » (վճարելի)	109	1/4
3 »	Բարիզի » (պանքայի)	22 92	1/2
3 »	» » (վճարելի)	28	

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մուրաց. Ի. Սերի		19 35
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	19 35
Բերայի մէջ	»	19 36
Առաւօտուն բացուելաւ	»	19 36
Կէս օրին	»	19 35 1/2

ԻՍՏԻԳՐԱԶԻ ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		53 28
Այս առաւօտ		53 30
Կէս օրին		53 30

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹԼԹՈՅ

Փոխառութիւն	A. Սերի	40
»	B. »	24 1/4
»	C. »	20

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՈՒ

Օսմանեան ժէնէրալ	Առգ.	Լ.	4 30
Քրէտիի ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 32
Պանք ոք Գոնս	»	»	7 15
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	4 35
Թրամուէյ	»	»	478
Բուսմէլի երկաթուղի		Ֆր	71 50
Ցղլիկսիսն ոք Բրիսքիթէ		»	— —
Բամնեթուզի Լավրիսմի		Գ. Ի.	118

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 29 Մարտ, ժամ 3 վայր. 40 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 20
» » 4 1/2 %	105 92 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	18 05
Օսմանեան երկաթուղի	71 50
» Բրէմի բամնեթուզիք	236 25
Պանք Օթոման	535 62 1/2
Գրէտիթ Լիոնէ	707 50
Իտալական Ռանթ 5 %	92 20
Հէլլէնական 5 %	456 25
Բրիսքիթէ Թիւրք	487 50
Եգիպտական միացեալ	475 62 1/2
Պանք ոք Բարի	781 25
Օսմ. մնաց. արժէթուղթ	415 [illegible]
Սուէզի ջրանցք	2318 75
Սպանիական արտաքին	73 1/2
Զէջ Լոնդրայի վրայ	25 21

Լոնդրա, 29 Մարտ, ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Ռէնտ. բոնսոլիտէ	97 7/16
Օսմ. » Սերի Դ.	17 7/8
» » » Ա.	40
» » » Բ.	24 1/16
» » » Գ.	18
Փոխառութիւն 1877	103
Պանք Օթոման	11 5/8
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիքէ)	94 5/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	105 1/4
Ցարտ Սանիէ	84 1/4
Ցօմանիայ (փոխառ. Բուչիլ)	104 1/4
Հէլլէնական 5 %	89 1/2
Մոնթրէալ »	74 3/4
Ռուսական 1889	94 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 21 1/2

—

ԲԱՐԻԶ ԹԷԺԻ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 29 Մարտ, ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 3 %	88 17 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ Դ.	18 05
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Եգիպտական միացեալ	477 17

Վիեննա, 29 Մարտ, ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	83 80
» Լէժիի բամնեթուզիք	107 25
Փոխանակութիւն Լոնդրի վրայ	119 95

Պերլին, 29 Մարտ, ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնդրի վրայ	20 35
Ռուպլ թղթագրամ	219 3/4
Օսմանեան երկաթուղի	77 80
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	18

ՊԷՊՕ

ՀԵՂ. Գ. ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆՑԻ

(ՆԵՐԿԱՑԱՑԵԱԼ. Ի ԽԱՍԳԻՒՂ, ՄԱՐՏ 11)

Խասգիւղի թատերասիրաց խումբը յանդգնեցաւ սոյն ժողովրդական թատերախաղը ի բեմ հանել։ Ցանդգնութիւն կ'անուանեմք ձեռնարկ մը, որ ընդդէմ է հանրային կարծեաց և երկարատեւ, տեսակ մը նախապաշարմունք դարձած սովորութեանց։ Փո՞քր բան մ'է անվարժ աչաց ներկայացնել ձկնորս մը իւր խրճին մէջ իւր ուրախութեամբ եւ ցաւերով շրջապատեալ եւ ոսկիներու փայլէն շլացած վաշխառուն իւր դիմակէն մերկացած։

Պէպոն (Պ. Ա. Վրայր), զուարթ, աշխատասէր և ազնիւ ձկնորս մը, ունի նըշանած քոյր, Կատար (Օր. Ազնիւ) և մայր Շուշան (Տ. Ֆասուլեանեան)։ Քոյրը կը տքնի գիշեր եւ ցերեկ կարելով, սպասելով այն օրուան որ Արութիւն ազան (Պ. Գ. Թիլպէյնճեան) հարուստ վաշխառուն վճարէ իրենց ունեցած 100 ոսկի պահանջքը, զոր տոկոսով տուած է Պէպոի հանգուցեալ հայրը։

Պէպոի հեռաւոր ազգականը, Գրիգոր ազան (Պ. Ե. Ֆասուլեանեան), բարի, աստուածավախ եւ աւանդապահ ծերունի, լուր կը բերէ իրենց առեւտրական փեսացուէն, որպէսզի նոյն օրը վճարեն իրեն խոստացուած 100 ոսկին, ապա թէ ոչ կատարը թողլով ուրիշ աղջկան պիտի նըշանուի։

Գրիգոր այս լուրը բերած պահուն բեմ կը մտնէ Պէպո երգելով, ուրախ, զուարթ եւ կատակելով ծերունի Գրիգորի հետ, բայց Շուշան կը լռեցնէ զայն՝ ստիպելով որ լսէ Գրիգորի իրենց փեսացուէն բերած լուրը։ Մութ ամպերը երկինք կը պատեն։ Փոթորիկը փրթած էր։ Հանդարտ և զուարթ մտքը այս անակնկալ լուրը լսելով՝ յանկարծ կը խռովի, որովհետեւ գիտէ իրենց առնելիք 100 ոսկուն վտանգի ենթարկուած լինելը։ պարտամուրհակը կոկած է, իսկ Արութիւն գիտնալով այդ՝ կ'ուրանայ իւր պարտքը։

Գրիգոր, սոյն լուրը դանդաղութեամբ պատմելէն եւ խօսքերը քթախոտով համեմելէն վերջը՝ Պէպո կը պատրաստուի իւր փեսացուին դիմելու, բայց Շուշան ինքը կ'երթայ եւ կ'ստուգէ իրողութիւնը։

Կը մտնէ Ակո (Պ. Ե. Ալեքանաք), Պէպոի պարզ և հաւատարիմ ընկերը, նախ Պէպոի տխրութեան անուշադիր կ'երգէ, զայն խմելու կ'ստիպէ և վերջը իրողութեան տեղեկանալով, յանդիմանելէ յետոյ զՊէպո, որ առեւտրականները իրենց դասակարգէն գերադասած էր՝ կը հանէ կուրծքէն երկար չղթայով արծաթեայ ժամացոյցը եւ կատարի ամուսնութեան կ'աջակցի ըսելով «ա՛ռ, բռնէ, էյօր պան մը կը պակսի նէ ասով թամամցուր» եւ ի վերջոյ ճարահատեալ կ'ուրոյէ ծեծել զԱրութիւն։ Պէպո վճռած է անձամբ անգամ մը ևս տեսնուիլ Արութիւնի հետ։ Նա ինքզինքը հացի անգամ անարժան կը տեսնէ։ Շուշան կ'անիծէ, Կատար կը հեծէ, Գրիգոր կը մրմնջի, Ակո կը գոռա, իսկ Պէպո կ'արտասանէ իւր գեղեցիկ մենախօսութիւնը, «գնա՛, Պէպո, գետինը լղէ, խալխուն օթվընները պաք, անոնց օթկին չամուռը լակէ» եւ այլն։ Այդ ծովու զաւակը կը ծփայ, կը մտնէէ իւր ջուրերուն պէս, կը յարձակի ոբոսքնդոստ գէմը կանգնած անտարբեր ժայռին վրայ, կը փշրուի, և ջարդուփշուր ինքն իր վրայ կ'իյնայ թաւալգլոր։

* * *

Կը բացուի Բ. Արարուածը և կը ներկայանայ Արութիւնի փառաւոր տունը։ Էֆտիկ (*) (Տ. Պ. Ֆասուլեանեան), Նորա երկրորդ կինը, իւր խնամոյից ամենաչնչին մանրամասնութեամբքն է զբաղուած, և չողոքորթելով իւր ժլատ և տգեղ ամուսինը բոլոր քմահաճոյքները կատարել կուտայ։ Խաղին մէջ երկու հարստահարողներ կը ներկայանան մեզ Արութին որ ներելի եւ աններելի վիճղներու դիմելով խեղճ մարդիկ կը կողոպտէ եւ Էֆտիկ՝ որ շարունակ ի գործ դնելով բնութեան իրեն պարգեւած ոյժերանքն ու չողոքորթ լեզուն՝ [illegible] Արութին՝ երբ [illegible] ոսկի կը գնէ եւ [illegible] մենայն շռայլութեամբ վատնել կուտայ։ Վերջապէս առանց ծառաներու աղդարարութեանց անսալու կը մտնէ Պէպո, Էֆտիկ իւր սալօնին մէջ ձկնորս մը տեսնելուն կը զարհուրի, օգնութիւն կը գոչէ, կը հասնի ամուսինը։ Պէպոի և Արութիւնի յարձակ տեսարանն առանձինն տեղի կ'ունենայ։ Պէպո հեզ է, բայց ոչ տարուկ, կ'աղաչէ, կը խնդրէ, Արութին, իւր ոսկւոյ դէզին կրթնած կը գոչէ, մեծ մեծ կը փրթէ, փարա մը պարտք չըլլալուն կ'երդնու և վերջապէս կը համաձայնի իրր «Գուն սատանա» վճարել, և դրամ կուտայ Պէպոյին որ կ'առնէ։ բայց իմանալով որ այդ 10 ոսկի է միայն և այն ալ տրուած իրր ողորմութիւն՝ Արութինի ճակտին կը նետէ՝ որ սարսափահար օգնութիւն կը գոչէ։ դուրս ընել կը հրամայէ իւր ծառայից, բայց Պէպոի երկաթ բազուկներն ետ կը մղեն իրեն մատեցող ծառայներու մեղկ ձեռքերն, և Պէպոյ ծառայներու և Էֆտիկի ներկայութեանն Արութինը լաւ մը լուսէ յետոյ կը մեկնի կատաղի և յուսահատ։ Էֆտիկ կ'իմանայ իւր ամուսնէն որ ազքատ մը, որուած ողորմութիւնը բաւ չհամարելով, ստակն երեսին զարկեր և ծառայից ներկայութեանն անպատուեր է իրր «հախ ուտող» կը գրգռէ իւր ամուսնոյն որ փոխանակ թողնելու զՊէպոն ամեն տեղ նոյն «էֆեմիրան» իւր վրայ ընէ, ինքն աւաւել ձայնը բարձրացնէ։ դիմէ դատարանին ամբաստանելով զայն իբր զրպարտիչ և անուանարկիչ։ Էֆտիկ կը յանդիմանէ իւր ամուսնոյն ողորմածութիւնն, ինչպէս ժամի դասը չարուած աղքատներուն ողորմութիւն կուտայ կարգաւ՝ սարա ևս տալուն այս ձիւնն եկաւ գլխուն։ Արութին ինքնիրեն խրճէն հանդարտեցնելէն և Պէպոի սպառնալէն յետոյ՝ կ'երթայ խեղճ ձկնորսին դրամով պատրաստուած իւր բազմախորտիկ սեղանը վայելելու։

* * *

Գ. Արարը դարձեալ Պէպոի տունն է։ Կատար իւր սև բաղդը կ'ողբայ, մահը կեանքէն բարւոք կը համարի, որովհետև նախապաշարեալ դասակարգի մը մէջ իւր անունը փարայի մը եղած էր։ Գրիգոր երկար քարոզ մը կ'սկսի, և վերջապէս կը յայտնէ թէ պարտամուրհակն որ Պէպոյ իրեն աւանդ թողած էր՝ գտնուած է։ և այս մանրամասնութեամբ ամենուն գլուխը կ'ուռեցնէ։ Արութին կ'իմանայ պարտամուրհակի գտնուիլը, կը խոնարհի, կուգայ մինչեւ աղքատիկ Պէպոի խրճիթն և կը ջանայ կերպով մը խլել զայն ծերուկ Գրիգորի ձեռքէն, բայց նա միշտ հեռու կը փախցնէ նորա աչքերէն այդ «պիւիւլիա թուղթը»։ Արութին ինքզինքը կ'ուտէ։ Պէպոի դէմ իւր զրպարտիչ բողոքած է դատարանին և այժմ իւր բոլոր խորհուրդները ի դերեւ կ'ելլեն։ Պէպո, իրողութեան անտեղեակ, զարմանքով կը տեսնէ հարուստ վաշխառուն իւր յարկին տակ, կ'իմանայ եղելութիւնը, բայց չուզեր դրամն առնլով պարտամուրհակը տալ, այլ այդ մուրհակը նախախնամութեան մէկ զէնքը կը նկատէ՝ զոր ի լոյս ածելով վերջ տալ կ'ուզէ Արութինի սրխրագործութեանց։ Ակո ծեծի կը վազէ Արութինի վրայ։ Պէպո կ'արգելու զայն, այդ վարմունքը իրեն վայել չհամարելով եւ կը հրամայէ որ դուրս ելլէ տնէն։ ամէնքը Պէպոի վրայ կը դառնան, որպէս զի բանտ չերթայ եւ ստակն առնլով պարտամուրհակը ետ տալով հաշտուի։ չդիջանիր։ Արութին կը կրնապատկէ իւր տալիք գումարը, դարձեալ չըլլար։ Պէպո յառաջ կը բերէ իւր արտասուող քոյրը գոչելով, «ասոր հե՞ռ նասրլ պիտի պարըշիս։ ակէց առաձդ նասը՞լ իանն ետ պիտի տաս, բիւթիւն վարիտաթրդ ասոր սիրտին վրայ բացած եարադ չըբրթցուցներ։ մենք չենք կրնար պարըշիր։» Ռոտիկանը կուգայ եւ Պէպո բանտ կը դիմէ՝ որպէս զի դատարանի մէջ, ամբոխի առաջ ցոյց տայ Արութինի ճշմարիտ պատկերը եւ միանգամ ընդմիշտ սրբուին շատերու աչքէն անոր թափել տուած արցունքները։

* * *

Մեծանուն հեղինակը սոյն խաղին մէջ իւր հանդէս բերած անձանց բնաւորութիւնները այնքան կենդանի եւ բնական գոյներով ներկայացուցած է, որ պահ մը հանդիսականը կը չփոթի տեսածին խաղ լինելուն նկատմամբ։ Բնաւորութեանց մէջ հակապատկերները խիստ գեղեցիկ գրուած են։ արտասուող կատարին դէմ՝ Էֆտիկ, մին իւր բաղդը կ'ողբայ, միւսը իւր չգտած ելակը կամ թանկագին հայելիները։ աւանդապահներ են Արութինն ու Գրիգոր։ միոյն քով դրամը, իսկ միւսին՝ պարտամուրհակը։ հարազատ Բալամոնի տիպար մ'է նաեւ Ակո, պարզամտութեան, զուարթութեան եւ անձնուիրութեան։ Խաղի հերոսը, Պէպոն, զգայուն սրտով եւ խոհուն մտքով կը ներկայանայ մեր աչաց։ նա կը բանաստեղծէ, եւ կ'արտայայտէ այնպիսի վսեմ գաղափարներ, որոց առաջ մարդ գլխիկոր կը մնայէ։ դա ժողովրդի ինքնակիրթ եւ ինքնարոյս արտադրութիւններէն է որպիսիներու մենք յաճախ կը պատահինք։ Լերան ծաղիկ մ'է Պէպոն։

Գալով դերակատարներուն՝ թատերասէրք կատարեալ յաջողութեամբ պահեցին՝ ներկայացնելով ճշմարիտ եւ բնական Պէպո եւ Ակո, Շուշան, Էֆտիկ ու կատար, Գրիգոր ու Արութին եւ ամէնքն ալ բազմից ծափահարեցան։

Խասգիւղցիք ըմբռնած էին իւրեանց թատերասիրաց գործին յաջողութեան նըկատմամբ բրած ջանքերը եւ միահամուռ սուար բազմութեամբ դրաւելով թատրոնը գեղեցիկ գիշեր մը անցուցին՝ որոյ յիշատակը իրենց սրտին ու մտաց վրայ պիտի մնայ ընդ երկար։

(*) Աւելորդ չէ յիշելը որ, Պէպոի մի քանի անձանց անունները, որք բոլորովին խորթ են մեր հասարակութեան, վերածուած են տեղական անուններու. Էֆիմեա՝ փոխուած է Էֆտիկի, Կէկէլ՝ կատարի, Գիքօ՝ Գրիգորի, և Կակուլի՝ Ակոի։

Ծ. Ե.

ՏԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱԽԱԼՑԽԱՅԻ

Ա.

ԱԽԱԼՑԽԱ, 22 յունուարի

Ախալցխան մի գաւառական կոկիկ քաղաք է տասնվեց հազար բնակիչներով (Տփխսի նահանգ ապետութեան մէջ)։ 1829 թուականէն անց. նելով Ռուսաց տիրապետութեան տակ զգալի բարեփոխութիւնների է ենթարկուած։ քաղաքը տարածվում է չորս կողմից բարձրացած լեռների լանջերի վերայ արեւելքից դէպի արեւմուտք։ Քաղաքի միջից հոսող Փոքրիկ գետը բաժանում է քաղաքն երկու մասի, —արեւմտեան—հին և արեւելեան—նոր։ Հին քաղաքամասում բարձրաբերձ ժայռերի գագաթին հաստատուած է բերդն, որն այժմ ծառայում է զինուորանոցի և սպանների բնակավայրի։ Վերջին, ռուս-տաճկական պատերազմից զինի բերդը կորցրեց իր, ամրոցի նշանակութիւնն և այժմ, մի մասը կիսաւերակ, մի մասն էլ ծառայում է զինուորանոցի։ Ներքնաբերդի սանդուխներից բարձրանալիս ալ և ձախ կողմի հաստապինդ պատերի մէջ նկատվում են հայկական տառերով արձանագրութիւններ փորագրուած յղկած կարմիր քարի վերայ։ բայց, հատ ու կոտոր բառերից չէ ամբողջվում ամբողջ միտք կամ նախադասութիւն։ աւանդաբար ասում են թէ, երբեմն դա եղել է Դաղիկի անառիկ բերդերից մին։ իսկ հին աշխարհագրութեան նայելով, Ախալցխան համարուելու է Ցայոց աշխարհի ճակատ գաւառը։ Ախալցխան բարձր է ծովի մակերեւոյթից մօտ չորս հազար ոտնաչափ։ օդը բարեխառն և երկիրը պտղաբեր։ Բացի խաղողից, մեր տանձի, խնձորի, բալի, կեռասի, ճանճուրի ամենագնիւ տեսակները յայտնի են ամբողջ Կովկասին և Ռուսաստանին, որպիսիք արտահանվում են Ախալցխայից դանազան հեռաւոր և մերձաւոր երկիրներ։ Ախալցխայի գաւառը դաշտային սահմանափակ հող ունենալով, ցորենի և գարու արտադրութիւնն աննշան է։ երկրագործների մեծ մասը պարապում են պարտիզպանութեամբ և բանջարանոցով։ Բանջարանոցի բերքը թէ առատ է և թէ ընտիր։ հարիւր հազար պուտերով մեր գեանախնձորը (կարտոֆիլ) արտահանվում է Սեւ ծովի ափունքը մինչեւ Ղրիմ։ Գովական են մեր ճակնդեղը, կաղամբը, ստեպղինն և այլ կանաչիք։ ջուրն առատ է և շատ համեղ։ գետում և գետակներում որսում են տեսակ տեսակ համեղ ձկներ, կապուտակ, կարմրախայտ և այլն։ Հին քաղաքամասի շինութիւններն անշուք, միայարկ խաուն ի խուռն են, փողոցներն անձուկ և տներն միմեանց վերայ դարսուած։ հին մասը Ռուսաց տիրապետութիւնից զինի վերանորոգուած չէ, զուրկ է բուսականութիւնից, ծառերից, պարտէզներից։ իսկ դրա հակապատկերն է ներկայացնում նոր քաղաքամասը կանոնաւոր և լայն փողոցներով, շուկաներով, հրապարակներով։ տների տուրբ մեծամասնութիւնը պարտէզներով է զարդարուած։ որքան և իցէ շնորհալի շէնքեր աչքի են ընկնում և բնակիչները նոյնպէս, որոշ ստիճանի մաքրասէր և կոկիկ հագնուած։ Գլխաւոր կենդրոնը նոր քաղաքն է թէ առեւտրի և թէ վարչական հաստատութիւնների։ Մինչեւ վերջին Ռուս-Տաճկական պատերազմն՝ Ախալցխան սահմանագլուխ քաղաք էր քսան կիլոմետր հեռաւորութեան վերայ սահմանակից Արդահանի Փոցխով գաւառակից։ Այն ժամանակ քաղաքն աւելի կենդանի էր առեւտրական տեսակէտից, որովհետեւ մաքսատունը մեր քաղաքումն էր, որտեղից ապրանքներ տեղափոխում էին դանազան երկիրներ։ Բացի սահմանապահ զօրքից, մաքսատան ծառայողներից, մշտապէս բնակվում էր քաղաքումս մի գունդ այրուձի (կազակ), մի գունդ հեւաւակ զօրք, մի վաշտ բերդապահ և թնդանօթաձիգ զինուորներ։ այժմ սահմանի հեռանալով, հեռացան մեզանից և այդ զօրքերը։ այժմ մնում են քաղաքումս երեք վաշտ հետեւակ տասն և վեց թնդանօթով և մի հարիւրեակ այրուձի։ ուրեմն, առեւտուրը տապալեցաւ, վաճառականներից մեծ մասը սկսեց որոնել իր բաղդն օտար երկիրներում, բուն վաճառականական դասակարգին յաջողեց չարչի առեւտրականը։ միմիայն արհեստաւորները հաւատարիմ մնացին իրանց բոյնին։ և դեռ գոհ ենք, որ այսօր ազատ և հանգիստ պղտոնական կեանք ենք վարում։ «չոր հաց, սիրտը բաց»։

Ա.Ի. Ա.Ս.

Բնիկ Լոնտոնցի՝ լաւ յանձնառուն և Ֆրանսերէն լեզուի բան բաւական ծանօթ՝ Անգլիացի մի օրիորդ՝ պատրաստ է ընտանեաց մէջ աւանդել Անգլերէն դասեր իւր այցելու կամ մնայուն ուսուցիչ։

352 3—5

Ա.ՋՊ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՑԻ

Կը ծանուցանի Բուսէլիի երկաթուղեաց պարտատոմսից ակերեան թիւ 1 75 ապրիլ 1ին և հոկտեմբեր 1ին ինկած վճարուած կտրոնները պարտին 20 յայտուիլ Օսմ. Կայս. Պանքայի Պոլսոյ ներկայ՝ 1890 ապրիլ 1էն և հոկտեմբեր 1ին առաջ, ապա թէ ոչ այդ կտրոնները Գանձուն պիտի մնան, Օսմ. Հանր. պարտուց օրինաց համաձայն։

1874 օգոստ. 1ի, հոկտեմբեր 1ի, դեկտեմբեր 1ի և 1875 փետրուար 1ի, ապրիլ 1ի, յունիս 1ի վիճակահանութեանց մէջ չհանած պարտատոմսերն օրք 1890 փետրուար 1էն, մարտի 1էն, յունիս 1էն, օգոստոս 1էն, հոկտեմբեր 1էն և դեկտեմբեր 1էն առաջ չներկայացուին, նըմանապէս Գանձուն պիտի մնան։ 148

Կ. Պոլիս, 22 յունուար 1890 4—12

* * *

Վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանր. Պարտուց բաժնեւորաց թէ, 1880 դեկտեմբեր 8 20ի կայսերական հրամարտակին Ե. յօդուածին Ե. հատուածին համաձայն, վեց տարուան մէջ չգանձուած բոլոր կտրոնները պիտի ջնջուին՝ իրենց պայմանաժամին լրանալէն ակսեալ։

Հետեւաբար, 1884 մարտ 1ի և սեպտեմբեր 1 13ի բոլոր կտրոններն, որք չգանձուին մինչեւ 1 13 մարտ և 1/13 սեպտեմբեր 1890, Օսմ. Հանր պարտուց պիտի մնան։ 147

Կ. Պոլիս, 22 յուն. 1890 6—15

ՏՕՐԹՕՐ Դ. ԳԱՄՊԱՐԵԱՆ

Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պէքաբ փողոց թիւ 9։

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 47

ՏՕՔԹՈՐ Ա. ՔՈՄԱՆՍ ՏԷ ՐԱՅԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ և մանկաբարձ, վըկայեալ Ամսդերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Զարչի փողոց, թիւ 80։ Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ Եւրոպացւոց։ երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները։ 54

ԻԼԱՆ

Իմթիյազը պա Իրատէի Սէնիյէ Պանտրմա տայիրէյի պէլէմիյէսինէ իհսան պույրուլան լիման ըլնթիմէստտինին պիր միթահիւտ մարիֆէթի իլէ ինչա օլունմագ իւզրէ միւնագասաւա գօնուլտըղընտան թաւիպ օլանլարըն թարիխի իլանտէն պիլիթիպար մարթըն օթուզընճը կիւնիւնէ գատար տայիրէյի մէգ

THE ... FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ Անգլ. ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

... հիմնեալ առաւել քան՝ ՄԸ դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրու-
... թիւն ա՛է որոյ բաժնետերերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ
... անձերք են ուստի անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կա-
ուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստո-
ր գրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապա-
հովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալատիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ... Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » 12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 11

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխ ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Տէրսատէթ վէ պիլատը սէլասէտէ ինչաաթը ասքէրկէ իչէն պու սէնէ զարիֆնտա միպպէտա օլունճաղ քէս միւր վէ չալը քիրէճի իկէ մօլոզ թաշը վէ Տարբնա վէ Դապանճա գումարընդն գօնթրաթօյա բաղթը զբմնընտա միւնագասաեա գօնուլան միւթէնէվի էշեանդն իթասընա թալիպ օլանլարընդ բէյ սիրմէք վէ չէրաիթի մուգարբէլէլէրինի անյամագ վէ նիւմունէլէրինի կէօրմէք իւզրէ իշպու թարիխտէն իթիպարէն նիհայէթ ան կիւն իթիթամընա գատար մուգամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տայիրէսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր։

15 մարտ 1890 380
Նո. 19 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Իւչիւնճիւ օրտուլի Հիւմայուն թէրգիխանէսինէ վէ քալէվրախանէ վէ սէրաճխանէսինտէ իմալ օլունաճաղ պիլճիմէ էլպիսէ վէ սեադ գապը վէ սէրաճիէսինէ միւգթադի օլուպ իւչ իւզ ալթը սէնէսինէ մահսուլէն մանասթրտա միւնագասաեա գօնուլան միւթէնէվի էշեանդն իթասընա թալիպ օլանլարընդ բէյ սիրմէք վէ չէրաիթի մուգարբէլէլէրինի անյամագ վէ նիւմունէլէրինի կէօրմէք իւզրէ իշպու թարիխտէն իթիպարէն նիհայէթ ան կիւն իթիթամընա գատար մուգամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տայիրէսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր։

15 մարտ 1890 381
Նո. 20 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Միւպարէա օլունճաղ պինէր գրէյ գահվէ վէ իսրարմէչէթին մարթընդն օն տօգուզընճը կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզան պէշ թէնղիլի գապուլ օլունճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարընդն մադամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր։

15 մարթ 1890 382
Նո. 21 3—3

ՖԻԻՆԻՔՍ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուր-ուրը երկու-անգամ կը բանի Լիվերբուլ և Ամերիկայ մէջ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամերիկա	7718	Գանատիա	4841
Էդինբուրգ	7718	Պոթնիա	4535
Սերվիա	7391	Սամարիա	2574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւարիա	5587	Ալպս	2393
Սեթիանիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բարիզա	2144
Ալերբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Գէտար	1876	Մարգոզ	1855
Էրզուրկ	1614		

Թրինիտատ չոգենաւս, նաւապետ Բինկ, Օռէսայէն գառնալով, ապրիլ 2ին Լիվերբուլ պիտի ուղղուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Թոմաս Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Ֆիւչիւք Հալիլ փաշա խան, Գալաթիա
196

Օ ԲՐՕԿՐԷ

ԱՌԱՋԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ դրանց, պատուհաններու, փեղկերու, կաղնիէ բառերի տախտակամածներու, բանջարներու եւ այլ ատաղձագործական շինութեանց

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՌՈՒԲԷՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՊԷՇԻԿԹԱՇ, ԱԶԻԶԻՅԷ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21, 22, 23

Այս գործարանի մէջ կը պատրաստուին կակուղ ու կարծր չոր փայտերէ ամէն տեսակ շինութիւնք թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։ Նոյնպէս զօրանոցներու, հիւանդանոցներու, վարժարանաց և խանութներու ներքին ու արտաքին ատաղձեայ ամէն տեսակ զարդարանքներ, ինչպէս նաեւ մեքենայով կատարուելիք ամէն տեսակ ատաղձայ գործեր։ Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք եւս կ'ընդունուին։

Այս գործարան կը պատրաստէ նաեւ սատափէ, դռներ և քանդակեալ զարդու կարասիներ, շարժուն շրջէ թէշիներ, բարամբաւոր մեծ սանդուղներ և մեծ փողոցի դռներ։

Սոյն գործարանը գիտնզք մեծապէս գոհ պիտի ըլլան, որովհետեւ յիշեալ գործարանը մեքենայներու շնորհիւ մեծ դիւրութիւններ ունի։

ԱՐԱՔ, ԱԺԱՆ, ԹՆԱՄՈՎ ԳՈՐԾ 319

ՄԱՔՍԱՄ Ա. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՈՉԱԿ ՄԱԶ. ԹԱՐԹԱՐՈՒՄ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ներսակ ընկած մազերուն գոյն, վերնիճ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և ածումը։ Դէլիու թէփր շուտ մը անհրաժեշտ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Բոլոր փորձը ունեցող ամէնքը որոնց մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ "Լաւերկ չէ, և ամենեւին գեռն մը չքնար։ Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենդանի մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր պէտք է Մ. Ա. Ալլենի Հմայշ խարկեան հատ նորոգիչն։ (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row).

Լաղնկս Լարիկ ու Լիու Եորք։ Կը վաճառուի ամէն ապրիչներու, անոյշ խաղարդներու և անգրիացի դեղագործներու քով։

Ի. վաճառուի մ. Ն. Քանիւբ Հորդոր Բրիտանական դեղարանը, 453 Մեծ փողոց Բերա, Լոնտոն Քասաբանա, Վարանիա, Պոլսոյ 95 և 97. Գիւլիբեանն Ղրարց քով 77 Էմին Էօնիւ—, 51 Եէնի ճամի և 168 Մեծ փողոց Բերայի, և Իսթանբուլի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 428։ 18

ԿՕՇԿԱԿԱՐ

Նորը Օսմանիէ մէկիթի դիմաց, շուկային դուռը Թիւ 19, և դարձեալ Նոյն փողոցին մէջ քիչ մը վերօք իւր մասնաճիւղն Թիւ 5։

Պատիւ ունիմք ծանուցանել, մեր յարգոյ յաճախորդաց թէ թող չխարուին, ներկայիս իրը ժողովրդեան օգտակար լինելու պատրաստակամ, կօշկակարաց ոմանց ըրած ծանուցումներէն՝ որք կօշկաց ոտան վաճառում մը կը յայտարարեն։ պէտք է գիտնալ թէ երբէք և ոչ մի արհեստաւոր արժէքաւոր լաւ ապրանք մը, չկրնար վաճառել իւր արժէքէն պակաս, և ոչ մի պարագայի մէջ, ուստի երբ մեր պատուարժան յաճախորդք, ոտան կօշիկ գնել կ'ուզեն մենք ևս կրնամք նոցա վաճառած միւնոյն գներով, միւնոյն ֆրանսական ապրանքները կօշիկի վերածել, և վաճառել սա միայն զեղուցանելով, ըստ թրքական առածին թէ, «էշէր տիւքեան քէնտի քիրասը իլէնէ»։ ուստի թող չխարուի, և ո՛չ մէկը թէ Օսմ. ոսկին 95 ղրուշի կրնամ գնել, վասն զի նա միշտ 108 և երբեմն ալ բան մը աւելի կ'արժէ։ զբաւոր փաստ մ'ալ սա է թէ՝ մինչդեռ ֆրանսական բնտիր ապրանքներ 1 կամ 2 և կամ 5 առ 100 յաւելումի գտած են՝ ինչպէ՞ն չմեռանին 30 առ 100 զեղչով կը ծախուի՝ երբ նա ըստ առաջնոյն լաւ պատրաստուած լինի։ իրաց այս վիճակին մէջ որոնք որ չուզեն հաւատ ընծայել, իրը փորձ թող գնեն մէկ մէկ զոյգ և հասկնալով, գնահատեն ընտիր ապրանաց ճշմարիտ արժէքն և քաջալերեն ճշմարիտ և բանգէտ արհեստաւորներն։

Զեմք կրնար ուրանալ թէ՝ ասկէ 10—15 տարի յառաջ, Հայոց մէջ երեւելի և արհեստաւոր կօշկակար մը չկար մինչդեռ այսօր, հրապարակի վրայ կան հայ կօշկակարներ, որք պանծանօք կրնամ ըսել թէ գերազանցած են օտար ազգի կօշկակարներն, նամանաւանդ Յոյներն որոց յատկացած կը համարուէր սոյն արհեստն՝ ուստի կը հրաւիրեմք հայ երիտասարդութիւնը ակնարկ մը նետել կօշկակարաց դասուն վրայ և փորձով հաստատել թէ հայ կօշկակարք կրնան մրցիլ յունաց հետ, և յետ խմբագրելոյ ջանալ քաջալերել իւր ազգի արհեստաւորներն, որպէս զի սոքա ևս աշխատին աւելի ևս ծաղկեցնել արհեստն, և նոր արհեստի գիտիլ երիտասարդաց կենդանի տիպարներ ըլլան։ Վաճառատանցս մէջ կան, և կը պատրաստուին տրանց և կանանց համար ամէն տեսակ կօշիկներ չափաւոր գներով։ 313 10—13

ԹԱՐԻՄԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 թին

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Ֆր. 86,699,951,29.
Ամրողջութիւն ապահովեալ գումարաց » 408,448,921,35.

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժին. ներէն % 25 չափ կ'ընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % չափ կ'ընեն։

ԹԱՐԻՄԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ. Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 293,70 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և սա իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Ժիտաք) Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ, ասկէ զատ պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց 320,30 ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Մանկանց օժտին համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 34.12 % և 41 ½ %։ Այսպէս ապահովագրեալ 1000 ֆրանքին վրայ, 415 ֆրանք շահաբաժին ստացած են վերջին բաշխումէն։

Ջնջին մշտնակի մը միջոցաւ կարելի է երաշխաւորել նաեւ վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ. Գործակատարն Պ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՈՆՏԻ,
Գրասենեակք, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ
Ընկերութեան տեղապահն է Պ. Ս. ԱՏԼԻՐ 26

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ԱՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՅՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈԹԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՅՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐԱՆն է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, քնոտութիւն, զառանցանք, առնական կարգութեան վաղայա կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ գիտնական մասնաբաժանութիւնը, ջղային եւ որսի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան չրջանի բոլոր խանգարումները։ Ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապառումը։ Կը կասեցուցնէ կենսական ոյժերու ո և է կորուստ որ յառաջ եկած է ո՛ւ և է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ սուր հեռեւանցաց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անմիջական եւ մեծագոյն է։ Մեկնաբանութեան զգացումներն եւ տիսանիչք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈԹԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՅՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, որեան մէջ մտնելով կենսական եւ լեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է Առնական կորովը կը կենդանացուցէ մարդկային ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մարքին տալով հաւաստիկ եւ առաղջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Աճեցնէ՝ եւ զանգ եւ կը ճանչցնէ արիւնն եւ նոր առաղջութիւն մ'կուտայ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մկանաց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գոր ծածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մասնաւորապէս կարողութեանց նշանաւոր յաւելումն եւ կորուստի եւ բարձրութեան զգացումն մը ալ վերջնական հիւանդը շատուց ի վեր կ... ... էր։ Պատուոյութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Ուժեղ պղտանը կանանաւորապէս կը կատարուի։ Քունը կը լիցի հանգարտ եւ կազդուրիչ։ Դիմագը կ'սկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչերը ջղուն կը լիցին, մարմնը պայծառ եւ առաղջ գոյն մը կ'առնու, մազերը այլ կ'սատանան։

Զգուշացէք սոսր նմանութիւններէն։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ ֆոսֆոտինը պարունակեալ է ... ...ին շիշերուն մէջ որը բրիտանական կնքավարութեան գրաւոր կը կրեն առ բանալով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England բառ փարագրուած։ Ամէն գեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած սաղմանիւ վարանգաւոր եւ ֆասակար կեղծիք։

Մեծագոյնակ եւ փոքրագոյնակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչի քով։

65 Մ. ԷՍՄԻՏԻՆՆ ԳԱՐՈՒԱՆԱ
Աթենական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայսրան Գալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 95

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211. Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւրոյ գիտակցութիւն յաճախորդաց թէ, իւրաքանչիւր մէջ կը պատրաստուի թէ՝ արանց և թէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հեռուեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին։

Գոթիրն Կալոշ	Ղրշ 95	Պալատական Կալոշ	Ղրշ 45
Գոթիրն	» 67	Կանանց մուճակ	» 40
Մոյկ	» 150	Կանանց սկարբին	» 45
Սկարբին	» 52		

Ինչպէս յաճախ կը տեսնուի դանազան ծանուցմանց մէջ, մեր արհեստակիցք ամանք, սովոր են, երբ ապրանք մը ուժան կը ծախուի, ըսել յաճախորդաց թէ, չինուածքին մէջ թերութիւն կայ մեր Արգոյ յաճախորդք, կրնան վկայել թէ մենք ուժան և թէ լաւ պատրաստուած գաղղիական կօշիկներ կը վաճառենք, և կրնանք վաճառել. վասն զի մենք նախնական նիւթն, ուղղակի Գաղղիայէն բերել կուտանք, և ո՛չ թէ Մերսանէն կը գնենք այլոց նման։ մենք ապրանքը գնած ատեն կը չափինք և ոչ թէ վաճառած, հետեւարար հաստատակութիւնն զգուշացնելու համար այլ ընդ այլոյ հրատարակութիւններէ, կը հրաւիրենք վերստին գալ, անձամբ ստուգել, և չարագիտական տարակուսանաց չզոհուիլ։ 291 12—20

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱՃՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՄԻԱԼ—ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ

89

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթախառն պատրաստութիւններէն։

Այս երկաթը, [illegible] Ֆրանսայի Ներսէս, [illegible] Ա. Ամերիկայի

Պնդութիւն չի տար, սատմոքսը չի գրգռեր, տկարները չի սեւցներ։

Կեդրոնատեղի՝ ԴԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մ'է այս մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ոնա է նիւթի գործածութեան կամ լուացքի,

ՇԱԳԴԱՆԱԿՈՆԱԳՈՑՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Այս նոր ներկը բաղկացեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ։ Սովորական կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի։ բաստաթիւններէ։ Իր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն ուշադիր դիտողն ի դէպ հանել։ Կը կասեցնէ հեռաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփ կ'սանտատանէ և նոր այլ կուտայ մազերին մարթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Արուակ երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր բանակութեամբ հեղուկէն դնել սակաւաստկի մը մէջ, յետոյ բարակ սպունգի սանտրով մը կամ այլ հեղուկին մէջ թրջած բուրդ մը քսելն կերպով մազերուն վրայ անցուցանել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջուին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չոգիանայ։ Բոլոր սազերը մէկ բան է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանձր կ'դրլայ։ Անգամ մը ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, գոյն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկէն գործածելու։ Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքին և պեխերուն համար։ Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Բնականաբար վերջին դէպքն և ձեռները լուալու է առ ի զգուշութիւն։

ՍԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէ ետք, գլուխը ուռուցէ և քիչ մը ապրելով, ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿՆՂԻՆԵՐԻՆ ԶԳՈՒՇԱՑՈՒՄ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՐՄՈՒՆՏ ԳՈՐԳԻԱՆ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆ 97, Գալաթիա։